

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет заочна форма навчання
Кафедра екологічного права і контролю

ДИПЛОМНА РОБОТА
рівень вищої освіти: «спеціаліст»

на тему: «Аналіз відповідності діяльності ТОВ «Ескарро-індастрі»
екологічним вимогам»

Виконала студентка 1 курсу групи ПЕК-6
спеціальності 101 «Екологія»
спеціалізація «Екологічний контроль та
аудит»
Руденко Ірина Рудольфівна

Керівник _____ ст. викладач
Тимошук Марина Олександрівна

Консультант к.геогр.н., доц.
Владимирова Олена Геннадіївна

Рецензент ст.викладач
Чернякова Оксана Іванівна

Одеса 2017

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ.....	4
ВСТУП	5
1 ЕКОЛОГІЧНІ ВИМОГИ ДО ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТ	7
1.1 Поводження з відходами на підприємстві	7
1.1.1 Вимоги до утилізації відходів підприємства	10
1.1.2 Вимоги до збирання відходів	10
1.1.3 Вимоги до зберігання відходів на території підприємства	12
1.1.4 Вимоги щодо ведення обліку відходів.....	15
1.2 Вимоги щодо охорони атмосферного повітря.....	19
1.3 Вимоги щодо використання водних ресурсів.....	24
1.4 Вимоги щодо поведження з небезпечними речовинами	29
2 ХАРАКТЕРИСТИКА ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОБ'ЄКТА ДОСЛІДЖЕННЯ.....	35
2.1 Місце розташування об'єкту екологічного аудиту й функціональне використання прилеглих територій	38
2.2 Фізико-географічні й кліматичні особливості території	41
3 СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ НАВКОЛИШНІМ ПРИРОДНИМ СЕРЕДОВИЩЕМ	42
3.1. Структура управління навколишнім природним середовищем на підприємстві	42
4 ХАРАКТЕРИСТИКИ ВПЛИВУ НА НАВКОЛИШНЄ ПРИРОДНЕ СЕРЕДОВИЩЕ	44
4.1 Регулювання поведження з відходами	44
4.1.1. Загальні відомості про відходи, які утворюються на підприємстві....	44
4.1.2. Дозвільні документи та первинний облік відходів.....	45
4.1.3. Система поведження з відходами, що утворюються в господарській діяльності підприємства.....	47

	3
4.2. Охорона атмосферного повітря.....	50
4.3 Охорона водних ресурсів	51
4.3.1 Загальна специфіка використання водних ресурсів	51
4.3.2 Дозвільні документи та первинний облік забору води	51
4.3.3. Локальні очисні споруди	54
4.4 Земельні ресурси, забруднення ґрунтів.....	57
4.5 Заходи з попередження аварійних ситуацій	58
4.6 Зберігання небезпечних речовин	58
4.7 Аналіз результатів інспекційних перевірок.....	59
5 АНАЛІЗ ДОТРИМАННЯ ВИМОГ ЕКОЛОГІЧНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ПРИ ЗДІЙСНЕНІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	61
ТОВ «ЕСКАРО-ІНДАСТРІ»	61
ВИСНОВКИ.....	64
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.....	68

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ

ТОВ – товариство обмеженої відповідальності;
КМУ – Кабінет Міністрів України;
ДСанПіН – державні санітарні правила і норми;
ДК – Державний класифікатор;
КУ- класифікація угруповань;
КВ – класифікатор відходів;
ГДК – гранично допустима концентрація;
ГДС – гранично допустимий скид;
ПОД – первинна облікова документація;
МОЗ – Міністерство охорони здоров'я;
ВДЛФМ – водно-дисперсійні лакофарбові матеріали;
АН – Академія наук;
ТЕР – техніко-економічний розрахунок;
ДП – Державне підприємство;
ПП – приватне підприємство;
ДСП – Державні санітарні правила;
ТПВ – тверді побутові відходи;
ЗСО – зона саніторної охорони.

ВСТУП

Лакофарбовний завод компанії Eskaro Group AB TOB «ЕСКАРО ІНДАСТРІ» в м.Одеса було відкрито 18 квітня 2013 року. Це новий завод, який виробляє широкий асортимент лакофарбової продукції: фарби, лаки, шпаклівки, структурні матеріали та багато іншого.

Завод відповідає всім вимогам концепції екологічної чистоти, що передбачає застосування найсучасніших технологій для екологічно чистого виробництва водно-дисперсійних матеріалів, безпечних для навколишнього середовища.

У виробничих процесах використовуються не органорозчинні матеріали, а тільки екологічно чисті компоненти, більша частина яких надходить з Європи. Обладнано місце зберігання основних рідких добавок. У зоні прийому сипучих матеріалів, а також по всьому заводу, встановлені системи фільтрів очищення повітря.

Робота з визначення відповідності діяльності підприємства вимогам законодавства містила такі основні етапи:

- оцінка впливу діяльності підприємства в сфері поводження з відходами на стан навколишнього природного середовища;
- оцінка впливу діяльності підприємства в сфері викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря на стан навколишнього природного середовища;
- оцінка впливу діяльності підприємства в сфері використання води на стан навколишнього природного середовища;
- встановлення відповідності діяльності підприємства вимогам екологічного законодавства;
- оцінка ефективності, повноти й обґрунтованості заходів, які застосовуються в галузі охорони навколишнього середовища на підприємстві.

В ході дипломного проектування були розглянуті питання й проблеми, що стосуються діяльності ТОВ «ЕСКАРО ІНДАСТРІ» у рамках законодавства

України в сфері поводження з відходами, викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, використанням води, у тому числі оцінка впливу на навколишнє природне середовище, наявність дозвільних документів у процесі експлуатації, нарахування й сплата екологічних зборів і платежів, система екологічного управління тощо.

Висновки щодо відповідності діяльності підприємства вимогам екологічного законодавства ґрунтуються на аналізі доказів, що отримані у ході ознайомлення з документацією, що діє на підприємстві: розпорядчими актами підприємства, дозволами, даними первинної облікової документації, формами державних статистичних спостережень; результатів опитування посадових осіб підприємства; результатів огляду виробничих потужностей підприємства й інших документів, наданих ТОВ «ЕСКАРО ІНДАСТРІ».

1 ЕКОЛОГІЧНІ ВИМОГИ ДО ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

1.1 Поводження з відходами на підприємстві

Суб'єкти господарювання при здійсненні операцій у сфері поведження з відходами зобов'язані дотримуватися вимог законодавства, що регулює цю діяльність. Законодавство України визначає основні вимоги та правила щодо поведження з відходами взагалі і зокрема щодо поведження з небезпечними відходами.

Згідно зі ст. 17 Закону України «Про відходи» [1], суб'єкти господарської діяльності у сфері поведження з відходами зобов'язані:

- запобігати утворенню та зменшувати обсяги утворення відходів;
- визначати склад і властивості відходів, що утворюються, а також за погодженням із спеціально уповноваженими органами виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища ступінь їх небезпечності для навколишнього природного середовища та здоров'я людини;
- на основі матеріально-сировинних балансів виробництва виявляти і вести первинний поточний облік кількості, типу і складу відходів, що утворюються, збираються, перевозяться, зберігаються, обробляються, утилізуються, знешкоджуються та видаляються, і подавати щодо них статистичну звітність у встановленому порядку;
- забезпечувати повне збирання, належне зберігання та недопущення знищення і псування відходів, для утилізації яких в Україні існує відповідна технологія, що відповідає вимогам екологічної безпеки;
- здійснювати організаційні, науково-технічні та технологічні заходи для максимальної утилізації відходів, реалізації чи передачі їх іншим споживачам або підприємствам, установам та організаціям, що займаються збиранням, обробленням та утилізацією відходів, а також забезпечувати за

власний рахунок екологічно обґрунтоване видалення тих відходів, що не підлягають утилізації;

— не допускати зберігання та видалення відходів у несанкціонованих місцях чи об'єктах;

— здійснювати контроль за станом місць чи об'єктів розміщення власних відходів;

— своєчасно в установленому порядку сплачувати екологічний податок, що справляється за розміщення відходів;

— забезпечувати розроблення в установленому порядку та виконання планів організації роботи у сфері поводження з відходами;

— мати погоджений із спеціально уповноваженими органами виконавчої влади план дій на випадок виникнення надзвичайної ситуації, пов'язаної з поводженням з небезпечними відходами.

З метою виконання наведених вище обов'язків та на виконання вимог постанови Кабінету Міністрів України від 1 листопада 1999 р. № 2034 [2], якою затверджено Порядок ведення державного обліку та паспортизації відходів, суб'єкти господарювання мають виконувати такі роботи:

— виявлення відходів;

— ідентифікація відходів;

— інвентаризація відходів;

— класифікація відходів;

— постановка на первинний облік;

— нормування утворення відходів;

— паспортизація відходів;

— отримання дозволу на здійснення операцій з відходами.

Ці роботи виконуються в межах чинних законодавчих і нормативних актів. Їх слід розглядати як послідовні етапи, кожний з яких пов'язаний і обумовлений попереднім.

Без забезпечення системи (проведення інвентаризації та ідентифікації відходів виробництва і споживання, розроблення паспортів відходів і карток

об'єкта утворення відходів, розрахунків нормативів утворення відходів та нормативно-допустимих обсягів утворення відходів, ведення первинного обліку і поточного контролю утворення кожного виду відходів) неможливо забезпечити правильний облік відходів і, відповідно, обчислення екологічного податку.

Згідно з Постановою КМУ від 31.09.1998р. № 1360 «Про затвердження Порядку ведення реєстру об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів» [3] усі об'єкти утворення відходів підлягають державному обліку. Державний облік відходів зводиться до ведення реєстру об'єктів утворення відходів, та реєстру об'єктів оброблення та утилізації відходів. Критерієм включення об'єкту утворення відходів до реєстру об'єктів утворення відходів є показник загального утворення відходів, який розраховується за формулою:

$$P_{зув} = 5000M_1 + 500M_2 + 50M_3 + 1M_4, \quad (1.1)$$

де M_1 , M_2 , M_3 , M_4 – умовні одиниці, значення яких дорівнює кількості утворення відходів відповідно до класів небезпеки - 1, 2, 3, 4.

До реєстру включають об'єкти, для яких показник загального утворення відходів перевищує граничне значення, яке дорівнює 1000 умовних одиниць на рік.

Відповідно до Закону України «Про відходи» [1], а саме ст.17, суб'єкти господарювання, діяльність яких призводить виключно до утворення відходів, і для яких $P_{зув}$ перевищує 1000, повинні мати дозвіл на здійснення операцій у сфері поводження з відходами, а суб'єкти господарської діяльності у сфері поводження з відходами, діяльність яких призводить виключно до утворення відходів, для яких $P_{зув}$ складає від 50 до 1000, зобов'язані щороку подавати декларацію про відходи за формою та у порядку, встановленими Кабінетом Міністрів України.

1.1.1 Вимоги до утилізації відходів підприємства

Якщо підприємство не має власних потужностей з утилізації, оброблення чи видалення відходів, то найбільш доцільним буде укладання договорів на відповідні послуги зі спеціалізованим підприємством, яке має ліцензію на провадження господарської діяльності із здійснення операцій у сфері поводження з небезпечними відходами.

Під час збирання та тимчасового зберігання відходів на території підприємства (до передачі їх спеціалізованому підприємству) необхідно дотримуватись гігієнічних вимог згідно ДСанПіН 2.2.7.029-99 «Гігієнічні вимоги щодо поводження з промисловими відходами та визначення їх класу небезпеки для здоров'я населення», затверджених постановою головного державного санітарного лікаря України від 1 липня 1999 р. № 29 [4].

Згідно із зазначеними гігієнічними вимогами кожне промислове підприємство повинне розробити інструкцію та план заходів щодо збирання і тимчасового зберігання промислових відходів на промислових майданчиках (складських приміщеннях тощо) відповідно I, II та III класів небезпеки. Відходи в місцях їх утворення мають збиратися у тару, призначену для кожного класу небезпеки з дотриманням правил безпеки. Надалі по мірі їх накопичення відходи повинні доставлятися для тимчасового зберігання на промисловий майданчик (цех, ділянка, склад) і зберігатись у відведеному місці для подальшого перевезення на об'єкти утилізації, місця знешкодження або захоронення.

1.1.2 Вимоги до збирання відходів

Збирають відходи за допомогою їх вилучення з місць (об'єктів) утворення, сортування (за потреби) за заданими ознаками на однорідні складники та зберігають в спеціалізованих місцях (об'єктах) до забезпечення оброблення, перероблення, утилізації або видалення.

Збирати відходи потрібно за видами, марками, класами (категоріями) небезпеки для подальшого визначання найбільш оптимальних напрямів поводження з ними. Змішування відходів, якщо це не передбачено технологічним регламентом, не допустиме.

Небезпечні відходи (I–III класів небезпеки) в міру накопичення збирають у тару, призначену для кожної категорії (класу) небезпеки, і доставляють у місця (об'єкти) зберігання з дотриманням таких вимог:

- збирають та зберігають відходи на підставі інструкції і плану заходів, що розробляють підприємства;

- транспортування відходів від місць утворення до місць збирання, тимчасового накопичування та зберігання повинно унеможливлувати змішування відходів між собою та їх потрапляння в довкілля;

- надзвичайно небезпечні відходи (I класу) збирають в герметичну, як правило, жорстку, закриту тару (сталеві бочки, контейнери тощо);

- високонебезпечні відходи (II класу) збирають виходячи з їх фізичного стану в поліетиленові мішки, пакети, бочки і інші види тари, що закривається і запобігає поширенню шкідливих речовин (інгредієнтів) у довкілля;

- помірно небезпечні відходи (III класу) збирають у тару, яка забезпечує їх локалізацію, зокрема відкриту (якщо немає іншого рішення, узгодженого в установленому порядку), що дає змогу виконувати вантажно-розвантажувальні і транспортні роботи, унеможливує негативний вплив на здоров'я людей, поширення у довкілля шкідливих речовин.

Малонебезпечні відходи (IV класу) збирають у відкриту тару або у вигляді конусоподібної купи в умовах, що дають змогу виконувати вантажно-розвантажувальні і транспортні роботи. Зазначені відходи можуть бути об'єднані з комунальними (побутовими) відходами в місцях розміщення останніх або використані як ізоляційний матеріал, а також для різних робіт у разі планування території без негативних наслідків для довкілля та здоров'я людей.

Для збирання і тимчасового накопичування відходів на підприємствах, в цехах, на ділянках повинні бути відведені й обладнані відповідні майданчики, встановлена промаркована тара, відсіки, бункери тощо з чітким позначанням виду відходів, групи, ступеня (класу) небезпеки, марки. Конструкція та розміри тари повинні забезпечувати легку заповнюваність та відвантаження відходів і унеможливити їх змішування, а також забруднення і псування відходів, які можна використовувати як вторинну сировину [4, 5].

1.1.3 Вимоги до зберігання відходів на території підприємства

Зберігання відходів, як і їх тимчасове розміщення на території підприємств, може мати такий характер:

— технологічно обумовлене — зберігання у виробничих приміщеннях (цехах, ділянках, допоміжних спорудах при них тощо), що пов'язане з їх первинним збиранням і накопичуванням;

— проміжне (перед остаточним видаленням чи утилізацією) зберігання на промислових площадках, у стаціонарних і нестаціонарних складських приміщеннях, під тимчасовим накриттям тощо.

Зберігають небезпечні відходи на території підприємств — суб'єктів господарської діяльності згідно з відповідним встановленим порядком [4].

Кількість відходів, яку можна зберігати на території підприємства, та умови їх зберігання визначають підприємства за погодженням з місцевими органами спеціально уповноваженого органу виконавчої влади у сфері поводження з відходами, з огляду на ступінь (клас) їх небезпеки, фізико-хімічні властивості (зокрема агрегатний стан, леткість тощо), з урахуванням комбінованого впливу та інших характеристик, зафіксованих у паспорті відходу.

Надзвичайно небезпечні відходи (I клас), а також інші небезпечні відходи, якщо вони перебувають у рідкому й газоподібному стані, мають зберігатися у виробничому приміщенні у герметичній тарі. Ці відходи, а також

небезпечні відходи очисних споруд після їх очищення, потрібно видаляти з виробничих приміщень протягом доби.

Тверді високонебезпечні відходи (II клас), зокрема сипучі, які зберігають в контейнерах, пластикових або паперових пакетах, мішках тощо, потрібно видаляти з виробничих приміщень протягом 2-х діб.

Відхилення від зазначених строків зберігання відходів у виробничих приміщеннях допускається за погодженням з місцевими підрозділами спеціально уповноваженого органу виконавчої влади у сфері поводження з відходами та санітарно-епідеміологічною службою.

Кількість та строки зберігання помірно- та малонебезпечних відходів (III–IV класів) у виробничому приміщенні встановлюють з огляду на загальні вимоги безпеки (пожежо- та вибухонебезпечність, можливість виникнення аварійних ситуацій, хімічних реакцій тощо).

У разі зберігання відходів у виробничому приміщенні повинні бути забезпечені вимоги до повітря робочої зони згідно з ГОСТ 12.1.005 [6].

Проміжне зберігання і накопичення небезпечних відходів усіх категорій (класів) безпеки на території підприємства може допускатися у випадках:

- накопичення відходів до транспортної партії (для перевезення з метою видалення чи утилізації).
- очікування оброблення чи перероблення (з метою наступного транспортування);
- наступної утилізації відходів самим підприємством;
- тимчасової відсутності спеціально відведених місць чи об'єктів видалення.

За відсутності можливості видалення надзвичайно- та високо небезпечних відходів (I–II класів) з території підприємства згідно із встановленим порядком може допускатися їх зберігання на промислових майданчиках (в межах території підприємств, установ, організацій) у відокремлених приміщеннях, зокрема складських, під тимчасовим накриттям (під навісом) з дотриманням зазначених вище вимог. Може бути дозволено

зберігати такі відходи на території підприємства за окремим погодженням з місцевими підрозділами спеціально уповноваженого органу виконавчої влади у сфері поводження з відходами та санітарно-епідеміологічною службою [4].

Спосіб зберігання відходів визначається ступенем (класом) їх небезпеки:

— відходи надзвичайно небезпечні (I класу) зберігають у герметичній, як правило, твердій тарі (контейнери тощо);

— відходи високонебезпечні (II класу) зберігають у закритій тарі (закриті ящики, пластикові пакети, мішки тощо);

— відходи помірнонебезпечні (III класу) зберігають у відкритій чи закритій тарі (ящиках, мішках, пакетах тощо);

— відходи малонебезпечні (IV класу) можна зберігати відкрито — навалом, насипом [4].

Зберігання помірно- та малонебезпечних відходів (III–IV класів) на території промислових площадок у відкритому вигляді (навалом, насипом, у відкритій тарі тощо) дозволено у разі дотримання таких вимог:

— концентрація шкідливих речовин у повітрі на висоті до 2-х метрів від поверхні землі не повинна перевищувати 30% гранично припустимої концентрації згідно з [6] чи іншими відповідними стандартами (нормативами);

— концентрація шкідливих речовин у ґрунті санітарно-захисної зони, обумовлена міграцією токсичних інгредієнтів відходів, не повинна перевищувати допустимих норм згідно з ГОСТ 17.4.2.01 [7], а в ґрунтових та поверхневих водах — гранично допустимої концентрації згідно з чинними нормативними актами;

— територія промислової площадки повинна бути розміщена з підвітряного боку, мати покрив з непроникливого для токсичних речовин матеріалу та бути обладнана автономним водовідводом. Потрапляння поверхневого стоку з площадки в загальний водовідвід повинно бути вилучене за рахунок обвалування й інших заходів. Для зазначеного стоку необхідні спеціальні очисні споруди, що забезпечують уловлювання і знешкоджування токсичних речовин;

— зберігають відходи в умовах їх захисту від впливу атмосферних осадів і вітру.

Зазначені вище вимоги не поширюються на спеціально обладнані місця (об'єкти) видалення відходів (шламонакопичувачі, шлаковідвали тощо), побудовані за відповідними проектами.

Місця (об'єкти) довгострокового зберігання відходів (більше 2-х років) прирівнюються до місць їх видалення і на них поширюються відповідні вимоги щодо ведення моніторингу, контролю та складання паспортів місць видалення відходів.

1.1.4 Вимоги щодо ведення обліку відходів

Щоб організувати на підприємстві належне поводження з відходами відповідно до вимог законодавства про відходи [1], необхідно вести документацію, що стосується як безпосередньо відходів, так і охорони навколишнього природного середовища на підприємстві загалом.

Серед іншого, це:

- накази щодо організації роботи з поводження з відходами та призначення відповідальних осіб;
- положення про службу охорони навколишнього природного середовища (у разі створення окремої служби);
- посадові інструкції працівників підприємства із зазначенням обов'язків і відповідальності щодо поводження з відходами;
- документація з обліку відходів та місць їх утворення (журнал обліку відходів підприємства, форма №1-ВТ «Облік відходів та пакувальних матеріалів і тари», паспорти відходів підприємства, реєстрові карти об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів);
- форми державної статистичної звітності;
- ліцензії (дозволи).

Підприємства повинні вести первинний облік відходів відповідно до типових форм первинної облікової документації з використанням технологічної, нормативно-технічної, планово-економічної, бухгалтерської та іншої документації. Також для відображення господарських операцій підприємства може використовувати як відповідні типові форми первинного обліку, так й інші первинні документи, що фіксують факти здійснення цих операцій.

Відповідно до Постанови КМУ №2034 [2], такий облік ґрунтується на даних спостережень за утворенням відходів та здійсненням операцій поводження з ними і охоплює ведення первинного обліку відходів та державної статистичної звітності про них. Первинний облік відходів ведуть підприємства відповідно до типових форм первинної облікової документації (картки, журнали, анкети) з використанням відповідної нормативно-технічної, бухгалтерської та іншої документації. Зазначені відомості використовують для заповнення форм державної статистичної звітності та ведення паспорта відходів.

Згідно із Законом України «Про відходи» [4], суб'єкти господарської діяльності у сфері поводження з відходами зобов'язані на основі матеріально-сировинних балансів виробництва виявляти і вести первинний поточний облік кількості, типу і складу відходів, що утворюються, збираються, перевозяться, зберігаються, обробляються, утилізуються, знешкоджуються та видаляються, і подавати щодо них статистичну звітність у встановленому порядку.

Система і форми звітності, порядок надання і використання відповідної інформації про відходи, а також порядок перегляду їх номенклатури розробляють на основі державного класифікатора відходів і затверджують спеціально уповноважені центральні органи виконавчої влади з питань статистики за поданням спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у сфері поводження з відходами та інших зацікавлених центральних органів виконавчої влади.

Серед форм статистичної звітності з питань охорони навколишнього середовища слід виокремити такі:

- форма державної статистичної звітності щодо операцій з брухтом і відходами чорних і кольорових металів;
- форма №14-мтп «Звіт про утворення, використання і поставку вторинної сировини і відходів виробництва»;
- форма №1-небезпечні відходи «Звіт про утворення, оброблення та утилізацію відходів I-III класів небезпеки» (тепер №1-відходи «Поводження з відходами за ___ рік»);
- форма №2-тп (повітря) «Звіт про охорону атмосферного повітря»;
- форма №1-екологічні витрати «Звіт про витрати на охорону навколишнього природного середовища та екологічні платежі».

У державному статистичному спостереженні за формою №1-відходи відображаються дані щодо поводження з відходами, що містяться в ДК 005-96. У звіті в довільному порядку відображаються всі відходи I-IV класів небезпеки, з якими протягом звітного року здійснювалися операції поводження з відходами.

Форму №1-відходи складають юридичні особи, їхні відокремлені підрозділи, діяльність яких пов'язана зі сферою поводження з відходами I-IV класів небезпеки, за встановленим переліком.

«Звіт про охорону атмосферного повітря» за формою №2-тп (повітря) – річна складають підприємства, організації, установи, які взяті на державний облік за обсягами потенційних викидів забруднювальних речовин в атмосферу.

«Звіт про витрати на охорону навколишнього природного середовища та екологічні платежі» за формою №1-екологічні витрати подають юридичні особи, їхні відокремлені підрозділи, фізичні особи-підприємці, які здійснюють витрати (капітальні інвестиції або поточні витрати) на охорону навколишнього природного середовища або вносить платежі за викиди в атмосферне повітря забруднювальних речовин, скиди забруднених зворотних вод безпосередньо у

водні об'єкти, розміщення відходів у навколишньому середовищі, незалежно від форм власності та організаційно-правових форм господарювання.

Для заповнення на підприємствах (організаціях) наявних форм державної статистичної звітності з використанням ДК 005-96 «Класифікатора відходів» [8] (далі – КВ) рекомендовано такий порядок дій:

- для кожної групи небезпечних (токсичних) відходів або вторинної сировини у відповідній таблиці перехідних ключів знаходять коди класифікаційних угруповань (далі – КУ) відходів за класифікатором;
- за кодами КУ знаходять у КВ назви відходів, які за таблицею відповідності належать до групи небезпечних (токсичних) відходів або вторинної сировини;
- у форму державної статистичної звітності заносять коди за КВ тільки тих КУ, які фактично є на підприємстві (організації);
- необхідні показники відходів зазначають згідно з чинними інструкціями Міністерства статистики України.

Звіти підписує керівник підприємства, який відповідає за правильне складання звітів і своєчасне подання.

У 2014 році набрав чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скорочення кількості документів дозвільного характеру» від 09.04.2014 р. № 1193-VII. Цим Законом передбачене скасування необхідності одержання лімітів на утворення та розміщення відходів, у тому числі й погодження Мінприроди щодо небезпечних відходів та дозволів на розміщення відходів. Ураховуючи зазначене, з 26 квітня 2014 року суб'єкти господарювання можуть провадити господарську діяльність без одержання лімітів на утворення та розміщення відходів і дозволів на розміщення відходів.

1.2 Вимоги щодо охорони атмосферного повітря

Атмосфероохоронне законодавство передбачає систему правових заходів дозвільного, заборонного, стимулюючого та іншого характеру, які забезпечують охорону атмосферного повітря від забруднення, шкідливого впливу фізичних та біологічних факторів на нього тощо.

З метою забезпечення охорони стану і складу атмосферного повітря Законом України «Про охорону атмосферного повітря» [9] (ст. 13) встановлена дозвільна система регулювання викидів в атмосферу, що породжує відповідні правові наслідки. Викиди забруднюючих речовин у атмосферне повітря стаціонарними джерелами можуть здійснюватися тільки за дозволами. Обсяги цих викидів визначаються на основі нормативів граничне допустимих викидів забруднюючих речовин у атмосферне повітря. Порядок видачі дозволів на викиди забруднюючих речовин у атмосферне повітря стаціонарними джерелами встановлюється постановою Кабінету Міністрів України від 29 травня 1995 р. № 3642 [10], а також Порядком розгляду документів та умовами видачі дозволів на викиди в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, затвердженим наказом Мінекобезпеки України від 29 грудня 1995 р. № 1543 [11].

Законодавство про охорону атмосферного повітря зобов'язує підприємства, установи і організації, викиди забруднюючих речовин або шкідливі впливи фізичних та біологічних факторів яких при перевищенні встановлених граничних нормативів, аваріях та несприятливих метеорологічних умовах можуть призвести до надзвичайних екологічних ситуацій, мати заздалегідь розроблені спеціальні заходи з охорони атмосферного повітря. Закон України «Про охорону атмосферного повітря» зобов'язує керівників підприємств, установ і організацій при виникненні таких надзвичайних екологічних ситуацій повідомити про це органи, які здійснюють державний контроль у галузі охорони атмосферного повітря і вжити заходів

щодо охорони атмосферного повітря та ліквідації причин і наслідків його забруднення (ст. 17 Закону).

Законодавством визначено комплекс вимог щодо охорони атмосферного повітря від забруднення автотранспортними та іншими пересувними засобами і установками та попередження впливу їх фізичних факторів.

Атмосфероохоронне законодавство України забороняє виробництво та експлуатацію транспортних й інших пересувних засобів, установок, у яких вміст забруднюючих речовин у відпрацьованих газах перевищує нормативи або рівні шкідливого впливу фізичних факторів (ст. 19 Закону).

Важливого значення набуває такий напрямок охорони атмосферного повітря, як захист його від забруднення виробничими, побутовими та іншими відходами. Зокрема, складування, зберігання або розміщення виробничого, побутового сміття та інших відходів, які є джерелами забруднення атмосферного повітря пилом, шкідливими газоподібними речовинами та речовинами з неприємним запахом або іншого шкідливого впливу, допускається лише за наявності спеціального дозволу і на територіях, визначених місцевими органами державної виконавчої влади, органами місцевого самоврядування у межах встановлених ними лімітів з додержанням нормативів екологічної безпеки і за можливості їх подальшого господарського використання. При цьому не допускається спалювання зазначених відходів на території підприємств, установ, організацій і населених пунктів, за винятком випадків, коли це здійснюється з використанням спеціальних установок з додержанням вимог щодо охорони атмосферного повітря. Одночасно законодавство зобов'язує власників або уповноважені ними органи управління підприємств, установ і організацій забезпечувати переробку, утилізацію та своєчасне вивезення відходів, які забруднюють атмосферне повітря, на підприємства, що використовують їх як сировину, або на спеціальні звалища.

До правових заходів охорони атмосферного повітря належить регулювання шкідливого фізичного впливу (звукові коливання, включаючи шуми, та ін.) на атмосферу'. Ці заходи стосуються:

- створення і впровадження малошумних машин і механізмів на основі технічного нормування; поліпшення конструкцій транспортних засобів та умов їх експлуатації, а також утримання в належному стані залізничних і трамвайних колій, автомобільних шляхів, вуличних покриттів; розміщення підприємств, транспортних магістралей, аеродромів та інших об'єктів з джерелами шуму при плануванні і забудові населених пунктів відповідно до встановлених санітарно-технічних вимог та карт шуму; виробництва будівельних матеріалів, конструкцій і технічних засобів та споруд з необхідними акустичними властивостями; проведення організаційних заходів для відвернення і зниження виробничих, комунальних, побутових і транспортних шумів, включаючи введення раціональних схем і режимів руху залізничного, повітряного, водного та автомобільного транспорту у межах населених пунктів (ст. 23 Закону).

При неможливості зменшення викидів забруднюючих речовин і зниження рівнів шкідливого впливу фізичних та біологічних факторів на атмосферне повітря до встановлених нормативів діяльність відповідних підприємств, установ, організацій, споруд та інших об'єктів повинна бути припинена або їх виробничий профіль підлягає зміні відповідно до ст.ст. 15, 17, 20 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» [14].

При визначенні місць забудови, проектуванні будівництва і реконструкції підприємств, споруд та інших об'єктів, що впливають на стан атмосферного повітря, проводиться погодження з органами, які здійснюють державний контроль у галузі охорони атмосферного повітря, та іншими органами відповідно до законодавства України.

Згідно з атмосферноохоронним законодавством України (ст. 27 Закону України «Про охорону атмосферного повітря» [9]) проектування, розміщення, будівництво і введення в експлуатацію нових і реконструйованих підприємств, споруд та інших об'єктів, удосконалення існуючих і впровадження нових технологічних процесів та устаткування повинно здійснюватися з обов'язковим дотриманням норм екологічної безпеки, врахуванням сукупної дії викидів

забруднюючих речовин у атмосферне повітря і шкідливого впливу фізичних та біологічних факторів на нього всіма діючими та запланованими для будівництва спорудами і іншими об'єктами, а також з урахуванням накопичення забруднення в атмосфері, транскордонного його перенесення, особливостей кліматичних умов.

Законодавство забороняє будівництво та введення в експлуатацію нових і реконструйованих підприємств, споруд та інших об'єктів, які не відповідають вимогам щодо охорони атмосферного повітря.

Одним із основних засобів попередження шкідливого впливу забруднюючих речовин на повітря населених пунктів є обов'язкове встановлення санітарно-захисних зон. Санітарно-захисні зони встановлюються з метою охорони атмосферного повітря в районах житлової забудови, масового відпочинку і оздоровлення населення при визначенні місць розміщення нових, реконструкції діючих підприємств, споруд та інших об'єктів, які впливають на стан атмосферного повітря.

Санітарно-захисну зону треба встановлювати від джерел шкідливості до межі житлової забудови, ділянок громадських установ, будинків і споруд, у тому числі дитячих, навчальних, лікувально-профілактичних установ, закладів соціального забезпечення, спортивних споруд та ін., а також територій парків, садів, скверів та інших об'єктів зеленого будівництва загального користування, ділянок оздоровчих та фізкультурно-спортивних установ, місць відпочинку, садівницьких товариств та інших прирівняних до них об'єктів, у тому числі:

- для підприємств з технологічними процесами, які є джерелами забруднення атмосферного повітря шкідливими, із неприємним запахом хімічними речовинами та біологічними факторами, - безпосередньо від джерел забруднення атмосфери організованими викидами (через труби, шахти) або неорганізованими викидами (через ліхтарі будівель, димлячі і паруючі поверхні технологічних установок та інших споруд тощо), а також від місць розвантаження сировини, промпродуктів або відкритих складів;

- для підприємств з технологічними процесами, які є джерелами шуму, ультразвуку, вібрації, статичної електрики, електромагнітних та іонізуючих випромінювань та інших шкідливих факторів, - від будівель, споруд та майданчиків, де встановлено обладнання (агрегати, механізми), що створює ці шкідливості;

- для теплових електростанцій, промислових та опалювальних котелень - від димарів та місць зберігання і підготовки палива, джерел шуму;

- для санітарно-технічних споруд та установок комунального призначення, а також сільськогосподарських підприємств та об'єктів - від межі об'єкта.

На зовнішній межі санітарно-захисної зони, повернутої до житлової забудови, концентрації та рівні шкідливих факторів не повинні перевищувати їхні гігієнічні нормативи (ГДК), на межі курортно-рекреаційної зони - 0,8 від значення нормативу.

Територія санітарно-захисної зони не повинна розглядатися як резерв розширення підприємств, сельбищної території і прирівняних до них об'єктів.

Основою для встановлення санітарно-захисних зон є санітарна класифікація підприємств, виробництв та об'єктів, яка залежить від характеру виробництва та його викидів. Санітарно-захисна зона залежно від цих параметрів може становити від 50 до 3000 метрів.

У санітарно-захисних зонах не можна допускати розміщення:

- житлових будинків з придомовими територіями, гуртожитків, готелів, будинків для приїжджих, аварійних селищ;

- дитячих дошкільних закладів, загальноосвітніх шкіл, лікувально-профілактичних та оздоровчих установ загального та спеціального призначення зі стаціонарами, наркологічних диспансерів;

- спортивних споруд, садів, парків, садівницьких товариств;

- охоронних зон джерел водопостачання, водозабірних споруд та споруд водопровідної розподільної мережі.

Не допускається використання для вирощування сільськогосподарських культур, пасовищ для худоби земель санітарно-захисної зони підприємств, що забруднюють навколишнє середовище високотоксичними речовинами та речовинами, які мають віддалену дію (солі важких металів, канцерогенні речовини, діоксини, радіоактивні речовини та ін.).

Якщо внаслідок порушення встановлених розмірів та режиму санітарно-захисних зон виникає необхідність у відселенні населення, виведенні з цих зон об'єктів соціального призначення або здійсненні інших заходів, підприємства, установи та організації, місцеві органи державної влади, органи місцевого самоврядування повинні вирішити питання про фінансування необхідних робіт і заходів та строки їх реалізації. У випадках, коли здійснення зазначених заходів спричинено введенням нових нормативів, їх фінансування та терміни реалізації визначаються Кабінетом Міністрів України [12].

1.3 Вимоги щодо використання водних ресурсів

Водні відносини в Україні перш за все регулюються Водним кодексом України від 6 червня 1995 року № 213/95-ВР [13]. Земельні, гірничі, лісові відносини, а також відносини щодо використання та охорони рослинного і тваринного світу, територій та об'єктів природно-заповідного фонду, атмосферного повітря, виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу України, що виникають під час користування водними об'єктами, регулюються відповідним законодавством України.

Водокористувачами в Україні можуть бути підприємства, установи, організації і громадяни України, а також іноземні юридичні і фізичні особи та особи без громадянства.

Водокористувачі можуть бути первинними і вторинними.

Первинні водокористувачі — ті, що мають власні водозабірні споруди і відповідне обладнання для забору води.

Вторинні водокористувачі (абоненти) — ті, що не мають власних водозабірних споруд і отримують воду з водозабірних споруд первинних водокористувачів та скидають стічні води в їх системи на умовах, що встановлюються між ними.

Вторинні водокористувачі можуть здійснювати скидання стічних вод у водні об'єкти також на підставі дозволів на спеціальне водокористування.

Водокористувачі зобов'язані:

- економно використовувати водні ресурси, дбати про їх відтворення і поліпшення якості вод;

- використовувати воду (водні об'єкти) відповідно до цілей та умов їх надання;

- дотримуватися встановлених нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин та встановлених лімітів забору води, лімітів використання води та лімітів скидання забруднюючих речовин, а також санітарних та інших вимог щодо впорядкування своєї території;

- використовувати ефективні сучасні технічні засоби і технології для утримання своєї території в належному стані, а також здійснювати заходи щодо запобігання забрудненню водних об'єктів стічними (дощовими, сніговими) водами, що відводяться з неї;

- не допускати порушення прав, наданих іншим водокористувачам, а також заподіяння шкоди господарським об'єктам та об'єктам навколишнього природного середовища;

- утримувати в належному стані зони санітарної охорони джерел питного та господарсько-побутового водопостачання, прибережні захисні смуги, смуги відведення, берегові смуги водних шляхів, очисні та інші водогосподарські споруди та технічні пристрої;

- здійснювати облік забору та використання вод, вести контроль за якістю і кількістю скинутих у водні об'єкти зворотних вод і забруднюючих речовин та за якістю води водних об'єктів у контрольних створах, а також

подавати відповідним органам звіти в порядку, визначеному Водним кодексом України та іншими законодавчими актами;

- здійснювати погоджені у встановленому порядку технологічні, лісомеліоративні, агротехнічні, гідротехнічні, санітарні та інші заходи щодо охорони вод від вичерпання, поліпшення їх стану, а також припинення скидання забруднених стічних вод;

- здійснювати спеціальне водокористування лише за наявності дозволу;

- безперешкодно допускати на свої об'єкти державних інспекторів спеціально уповноважених державних органів у галузі використання, охорони та відтворення водних ресурсів, а також громадських інспекторів з охорони навколишнього природного середовища, які здійснюють перевірку додержання вимог водного законодавства, і надавати їм безкоштовно необхідну інформацію;

- своєчасно сплачувати збори за спеціальне водокористування та інші збори відповідно до законодавства;

- своєчасно інформувати місцеві Ради, державні органи охорони навколишнього природного середовища та санітарного нагляду про виникнення аварійних забруднень;

- здійснювати невідкладні роботи, пов'язані з ліквідацією наслідків аварій, які можуть спричинити погіршення якості води, та надавати необхідні технічні засоби для ліквідації аварій на об'єктах інших водокористувачів у порядку, встановленому законодавством;

- виконувати інші обов'язки щодо використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів згідно з законодавством.

Водокористування може бути двох видів — загальне та спеціальне.

Загальне водокористування здійснюється громадянами для задоволення їхніх потреб (купання, плавання на човнах, любительське і спортивне рибальство, водопій тварин, забір води з водних об'єктів без застосування споруд або технічних пристроїв та з криниць) безкоштовно, без закріплення водних об'єктів за окремими особами та без надання відповідних дозволів.

На водних об'єктах, наданих в оренду, загальне водокористування допускається на умовах, встановлених водокористувачем, за погодженням з органом, який надав водний об'єкт в оренду.

Водокористувач, який узяв водний об'єкт у користування на умовах оренди, зобов'язаний доводити до відома населення умови водокористування, а також про заборону загального водокористування на водному об'єкті, наданому в оренду.

Спеціальне водокористування — це забір води з водних об'єктів із застосуванням споруд або технічних пристроїв, використання води та скидання забруднюючих речовин у водні об'єкти, включаючи забір води та скидання забруднюючих речовин із зворотними водами із застосуванням каналів.

Спеціальне водокористування здійснюється юридичними і фізичними особами насамперед для задоволення питних потреб населення, а також для господарсько-побутових, лікувальних, оздоровчих, сільськогосподарських, промислових, транспортних, енергетичних, рибогосподарських та інших державних і громадських потреб.

Спеціальне водокористування здійснюється на підставі дозволу.

Дозвіл на спеціальне водокористування видається:

- державними органами охорони навколишнього природного середовища — у разі використання води водних об'єктів загальнодержавного значення;
- обласними, Київською міською Радою за погодженням з державними органами охорони навколишнього природного середовища — у разі використання води водних об'єктів місцевого значення.

У дозволі на спеціальне водокористування встановлюються ліміт забору води, ліміт використання води та ліміт скидання забруднюючих речовин. У разі настання маловоддя ці ліміти можуть бути зменшені спеціально уповноваженими державними органами без коригування дозволу на спеціальне водокористування.

На підприємствах, в установах та організаціях, які є суб'єктами господарської діяльності, повинні бути такі документи щодо охорони водних ресурсів:

1. Технологічні нормативи використання води (Водний кодекс України).
 2. Гранично допустимі скиди (ГДС) речовин у водні об'єкти із зворотними водами (наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України «Про затвердження інструкції про порядок розробки та затвердження гранично допустимих скидів (ГДС) речовин у водні об'єкти із зворотними водами» від 15 грудня 1994 р. № 116).
 3. Журнал ПОД-11 — журнал обліку водоспоживання водовимірювальними приладами та обладнанням (наказ Державного комітету статистики України від 27 липня 1998 р. № 264).
 4. Журнал ПОД-12 — журнал обліку водоспоживання (водовідведення) побічними методами (наказ Державного комітету статистики України від 27 липня 1998 р. № 264).
 5. Журнал ПОД-13 — журнал обліку якості стічних вод, що скидаються (Наказ Державного комітету статистики України від 27 липня 1998 р. № 264).
 6. Дозвіл на спеціальне водокористування — у разі спеціального водокористування (Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку погодження та видачі дозволів на спеціальне водокористування та внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 10.08.1992р. №459» від 13 березня 2002 р. № 321).
 7. Документи, що підтверджують сплату екологічного податку за скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти (Податковий кодекс України).
 8. Документи, що підтверджують внесення платежів за використання води (Податковий кодекс України).
 9. Статистична звітність за формою 2-ТП (водгосп) (наказ Державного комітету статистики України від 21 червня 2010 р. № 233).
- Спеціальне водокористування є платним.

1.4 Вимоги щодо поводження з небезпечними речовинами

Позначення небезпечних речовин знаходиться у Додатку I Директиви 67/548/ЕЕС чи Директива небезпечних речовин та стандартизоване і контрольоване Європейським бюро хімічних речовин (ЕСВ). Речовини, які не знаходяться у Додатку I позначені у Додатку VI. Маркування речовин покладено на виробника чи торгове підприємство.

Стаття 2 Директив визначає речовини та процеси які є небезпечними. Деякі з них, але не всі, позначені кодом чи символом хімічної безпеки.

- Вибухові (E)
- Окиснювальні агенти
- Горючі речовини чи процеси (F). Надзвичайно легкозаймисті (F +), легкозаймисті (F)
- Токсичні речовини або препарати, що класифіковані як дуже токсичні (T+) або токсичні (T)
- Шкідливі речовини або препарати (XII)
- Корозійні речовини або препарати (C)
- Подразники (Xi)
- Сенсibilізатори
- Канцерогени (Carc.), поділяються на три категорії
- Мутагени (Mut.), поділяються на три категорії
- Речовини або препарати, які є токсичними для відтворення (Repr.), поділяються на три категорії
- Речовини або препарати, які є небезпечними для навколишнього середовища (N)

Список речовин або препаратів, які підпадають під один або більше з цих класів, перерахованих у Додатку I Директиви, регулярно оновлюється.

База даних речовин, перерахованих у Додатку I знаходиться у віданні Інституту охорони здоров'я та захисту прав споживачів. Знаки безпеки,

наведені у додатку II Директиви. Зведений список із перекладами на інші мови ЄС можна знайти в Директиві 2001/59/ЄС.

Директива не застосовується до наступних груп речовин та препаратів:

- Косметика
- Їжа для людей або тварин
- Медикаменти
- Пестициди
- Радіоактивні матеріали
- Відходи

Директива не застосовується до перевезення небезпечних речовин або препаратів.

При зберіганні небезпечних речовин необхідно дотримуватись наступних правил:

- ємності для зберігання речовин мають бути щільно закритими, виключаючи можливість розливу;
- зберігати контейнер в добре провітрюваному приміщенні;
- слід обережати продукти від впливу тепла (температур вище 25 °С);
- забезпечити вентиляцію (загальнообмінну та місцеву)/ відсос на робочому місці.

При можливому розливі забезпечити збирання небезпечної речовини та її передачу на утилізацію чи видалення. Утримувати розповсюдження розлитої рідини інертним матеріалом (наприклад пісок, земля, тирса). Використовувати рідкі та тверді захисні матеріали для розмежування контейнерів, пристосованих до утилізації. Завершити очистку шляхом поширення води на забруднену поверхню.

Не допускати витікання небезпечних хімічних речовин у відкриті водні джерела та каналізацію.

Вимоги по зберіганню кислот і лугів, згідно розпорядження Президії академії наук СРСР від 05.12.1984р. № 10143-2012, наступні:

1. Зберігання кислот і лугів повинно проводитися з урахуванням рекомендацій щодо сумісності, викладених у додатках 7 і 8 "Правил пожарной безопасности для учреждений, организаций и Предприятий АН СССР", затверджених розпорядженням Президії АН СРСР від 20 вересні 1979 р. №10130-1539.

2. В залежності від фізико-хімічних властивостей, пори року, температури замерзання їдкі речовини можуть зберігатися у спеціальних складах або призначених для цієї мети майданчиках.

3. Майданчики повинні мати канавки, які забезпечують відведення рідини в безпечне місце у разі розливу її, а також спеціальні навіси.

4. Навіси повинні бути з негорючих матеріалів і виключати пряме попадання сонячних променів і атмосферних опадів на тару.

5. При вході в склад повинен бути влаштований пандус або поріг, що запобігає розтіканню рідини в разі аварії.

6. Забороняється зберігання кислот і лугів у підвалах, напівпідвальних приміщеннях і на верхніх поверхах багатопверхових будівель.

7. Складські приміщення повинні розміщуватися у спеціальних одноповерхових будівлях 2-го ступеня вогнестійкості, будівлях, розділених на відсіки по виду збережених у них речовин, і повинні мати:

- підлоги з кислото- і лугостійких матеріалів; поверхня підлоги повинна бути гладкою і виконана з ухилами, що забезпечують збір простих кислот і лугів, а також води від змиву підлоги в приямок. З приямка видалення стоків після їх нейтралізації здійснюється ручним насосом у каналізацію, при цьому обов'язковий контроль рН;

- стіни, облицьовані на висоту 2-2,5м метласької плиткою, а вище - пофарбовані олійною фарбою;

- системи припливної та витяжної вентиляції;

- водопровід з кранами ліктьової або педальної дії, а також шланги для прибирання приміщень в аварійних випадках;

- скло віконних прорізів, пофарбовані в жовтий або білий колір, для запобігання попадання сонячних променів в приміщення складу;

- електрообладнання і електропроводки, які відповідають умовам навколишнього середовища приміщень з урахуванням вимог "Правил пристрою електроустановок" Держенергонагляду;

- окреме приміщення для розфасування кислот і лугів у дрібну тару; концентровані кислоти повинні поступати в лабораторії у тарі ємністю на 1-2л;

- засоби пожежогасіння згідно з діючими нормами;

- аптечку засобів надання першої допомоги;

- засоби індивідуального захисту;

- інструкцію з техніки безпеки для працівників складу.

8. На складі та майданчику для зберігання кислот повинні бути встановлені ємності для зберігання необхідної кількості вапна, соди для нейтралізації випадково розлитих рідин, а також піску для їх збору. Для нейтралізації азотної кислоти застосовується розчин аміаку, соди або рідкого мила. Не можна змивати розливу сірчану кислоту водою (сильно розігрівається, можливі опіки).

9. Забороняється встановлювати бутлі з кислотою біля нагрівальних приладів.

10. Приміщення складу для розфасовки лугів і кислот у дрібну тару рекомендується обладнати установками або пристроями згідно додатків 1, 2, 3 розпорядження Президії академії наук ССРСР від 05.12.1984р. № 10143-2012.

11. При зберіганні азотної та сірчаної кислот та інших їдких речовин, що володіють окислювальними властивостями, необхідно вжити заходи, що виключають можливість контакту цих речовин з деревом, тирсою, соломною та іншими легкогорючими матеріалами, не обробленими вогнезахисними складами.

12. Їдкі рідини (переважно органічні кислоти) з температурою спалаху до 120°C слід зберігати у відповідності з нормативними вимогами щодо зберігання легкозаймистих і горючих рідин.

13. При складуванні рідких лугів, допущених до спільного зберігання в одному приміщенні з кислотами, має бути створений розрив між ними не менше 5 м.

14. В лабораторіях допускається зберігання концентрованих мінеральних кислот у товстостінній скляній (крім плавикової кислоти) посуді не більше 2 л, закритою скляною пробкою і ковпачком, у витяжній шафі на піддонах з матеріалів, що не піддаються корозії. Рекомендується зберігання соляної кислоти (35%-вий), плавикової кислот і водних розчинів гідроксиду лужних металів (жирністю 20% і нижче) у тарі з поліетилену, у тарі з фторопласту - фтористоводородной (48%-вий), азотної (60-70%-вий) і соляної кислот. Забороняється зберігати концентровану азотну кислоту в поліетиленовій тарі.

15. Не допускається завезення і зберігання на складі ємностей з кислотами і лугами при відсутності маркування на тарі та відповідних написів.

16. Властивості деяких поширених кислот і лугів та умови їх зберігання наведено в додатку 4 розпорядження Президії академії наук СРСР від 05.12.1984р. № 10143-2012.

При застосуванні у виробництві небезпечних хімічних речовин необхідно здійснювати контроль повітря робочої зони.

У виробничих умовах потрібно дотримуватись технологічного регламенту виробництва, вимог безпеки, які спрямовані на захист шкіри, слизової оболонки очей, верхніх дихальних шляхів. Виробничий персонал має бути забезпечений засобами індивідуального захисту.

При застосуванні у виробництві небезпечних речовин необхідно дотримуватися ГОСТ 12.1.005-88 «Система стандартів безпеки труда. Общие санитарно-гигиенические требования к воздуху рабочей зоны».

Головною санітарною інспекцією МОЗ СРСР були встановлені 2 норми ГДК, якими користуються і нині:

1) максимально разова ГДК, яка викликає рефлекторні реакції (запах, тепло, світло тощо) внаслідок 20 хв. дії на людину;

2) середньодобова ГДК, яка не має шкідливого впливу на людину у разі тривалої дії.

Для промислових підприємств встановлена ГДК шкідливих речовин в повітрі робочої зони – ГОСТ 12.1.007—76 «Вредные вещества. Классификация и общие требования безопасности». Згідно з ним ГДК шкідливих речовин в повітрі робочої зони мають бути такими, які при щоденній роботі протягом 8 годин чи при іншій тривалості, але не більше за 41 годин на тиждень протягом усього робочого стажу не можуть викликати захворювання чи відхилення у стані здоров'я, що виявляються сучасними методами досліджень в процесі роботи чи у віддалені періоди життя сучасного та майбутнього поколінь.

2 ХАРАКТЕРИСТИКА ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОБЄКТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Товариство з обмеженою відповідальністю (ТОВ) «ЕСКАРО ІНДАСТРІ» розташовано за адресою: 67663, Одеська область, Біляївський район, Автодорога М 05-01 (обхід м.Одеси), 21-й км + 750м (праворуч) Усатівської сільської ради .

Підприємство займається такими видами діяльності:

- Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна;
- Виробництво фарб, лаків і подібної продукції, друкарської фарби та мастик;
- Виробництво клеїв;
- Оптова торгівля деревиною, будівельними матеріалами та санітарно-технічним обладнанням;
- Надання в оренду автомобілів і легкових автотранспортних засобів;
- Надання в оренду інших машин, устаткування та товарів, н.в.і.у.

ТОВ «ЕСКАРО ІНДАСТРІ» представляє собою виробничо-складський комплекс водно-дисперсних лакофарбових матеріалів. Виробництво призначене для випуску оздоблювальних водно-дисперсійних лакофарбових матеріалів (ВДЛФМ) - фарб, ґрунтів, шпаклівок, клеїв та декоративних штукатурок, що застосовуються при будівельно-оздоблювальних та декоративних роботах.

Водно-дисперсні фарби, структурні фарби і матеріали, а також шпаклівки представляють собою суспензії пігментів і наповнювачів у водних дисперсіях синтетичних сополімерів з додаванням вспоміжних речовин. Водно-дисперсні матеріали для підготовки поверхні, а також клеї представляють собою суміш водної дисперсії синтетичних полімерів з додаванням вспоміжних речовин (домішок).

Проектна потужність виробництва водно-дисперсних матеріалів складає 16002 тонн на рік.

Проектувальником виробництва є компанія ABB CELLIER м.Екс-Ле-Бен, Франція.

Технологічний процес виробництва лакофарбової продукції автоматизований, транспортні операції механізовані. Спосіб виробництва водно-дисперсних матеріалів – періодичний, одна технологічна лінія (потік).

Прийнята технологія і апаратурне оформлення процесу відповідає сучасним технічним рішенням світової практики. Технологічні процеси автоматизовані і включають в себе: складування сировини, виробництво продукції шляхом змішування пігментів та наповнювачів у водному середовищі у присутності згущувача та різноманітних домішок, диспергування пасти, що утворилася, згущення та додавання плівко утворювача, пакування та складування готової продукції.

Всі технологічні процеси з виробництва лакофарбової продукції ТОВ «ЕСКАРО ІНДАСТРІ» здійснюються згідно «Технологічного регламенту. Виробництво водно-дисперсних матеріалів» від 25.07.2013 року.

Технологічний цикл включає в себе наступні процеси:

- Прийом та складування сировини. Великотонажна сировина – дисперсії прибуває на виробництво в латексовозах. Прийом сировини здійснюється у два способи: рідкі компоненти перевантажуються і зберігаються в ємностях, рідкі домішки – у контейнерах. Сипучі наповнювачі потрапляють на виробництво у мішках, контейнерах «біг-бегах» і зберігаються на території складу сировини, а потім розвантажуються в спеціальну машину для розтарки. Подача на виробництво здійснюється по трубопроводам та спецтранспортом (навантажувачі різної комплектації).

- Виробництво продукції здійснюється на території суміжного приміщення, де розташовані агрегати та механізми, здійснюючі повний цикл, включаючий в себе виробництво і упаковку продукції. Після пакування

продукції за допомогою спеціального транспорту (навантажувачі різної комплектації) переміщується на склад готової продукції.

- Складування готової продукції здійснюється на території складу у спеціально відведеній зоні. Для зберігання готової продукції використовуються багатоярусні стелажі. Відвантаження на автотранспорт здійснюється у транспортній тарі за допомогою спецтранспорту (навантажувачі різної комплектації).

- Допоміжні приміщення включають в себе приміщення для зберігання спецтехніки (навантажувачі, штабелери), майстерні, котельня та інші об'єкти.

Виробництво ВДЛФМ включає в себе наступні технологічні ділянки виробництва:

- ємність зберігання дисперсій;
- ємність для прийому та зберігання рідких домішок;
- приміщення для прийому та транспортування наповнювачів;
- обладнання для виробництва напівфабрикатів (паст) на основі різних типів дисперсій (водно-дисперсні фарби);
- обладнання для виробництва ґрунтів;
- обладнання (змішувачі) для виробництва на основі різних типів дисперсій (водно-дисперсійні фарби);
- фасувальне обладнання;
- допоміжне обладнання.

Виробничі потужності ТОВ «ЕСКАРО ІНДАСТРІ» складаються з наступного технологічного обладнання:

- Дисольвер «Delicel 1,2 – 5» - 2 одиниці;
- Змішувач – 7 одиниць;
- Фасувальні машини – 5 одиниць;
- Трубопровід – 8 одиниць;
- Ємність зберігання – 17 одиниць;
- Бункер для сипучих компонентів – 3 одиниці;
- Пневматичний насос – 15 одиниць.

Завантаження та розвантаження виконується спецтехнікою (завантажувачі, штабелери).

Таблиця 2.1 – Річний обсяг продукції, що виготовлюється на підприємстві

Найменування	Об'єм, кг
Грунтівки (prime coating)	947 599,700
Клеї водорозбавимі (Glue)	173 856,720
Фарби інтер'єрні (Paint)	2 346 206,790
Фарби фасадні (Paint)	921 806,410
Інші (Other)	4 323,000
Структурні фарби (structured material)	208 893,600
Шпаклівки і затирки (putty)	273 273,000
Всього:	4 875 959,220

На території підприємства розташований виробничо-складський комплекс, контрольно-пропускний пункт, пожежні підземні резервуари з насосною, трансформаторна підстанція, дві автостоянки для легкового транспорту, локальні очисні споруди типу «Біотал», артезіанська свердловина, майданчик розміщення контейнерів для відходів.

2.1 Місце розташування об'єкту дослідження й функціональне використання прилеглих територій

Підприємство розташоване на території Одеської області, Біляївського району, Усатівської сільської ради, масив №2, ділянки №74, №75, №76, №77 (за межами населеного пункту).

Загальна площа території підприємства складає 31662м², заасфальтована площа – 4800м², площа будівлі – 4448м².

Майданчик виробничо-складського комплексу ВДЛФМ, межує:

- на сході з об'їзною автодорогою "обхід м. Одеса", і в подальшому з територією кладовища "Західне" (землі Одеської міської ради);
- на півночі з територією загального користування (проектована автодорога, землі Усатівської сільської ради), і в подальшому з територіями земельних ділянок масиву №2;
- на заході та півдні з територіями земельних ділянок масиву №2.

Згідно ДСП від 19.06.1996 року №173 «Планування та забудова населених пунктів» виробництво фарб за санітарною класифікацією відноситься до III класу з нормативною санітарною-захисною зоною 300м. Об'єкт розташований за межами сельбищної зони.

Територія підприємства, вільна від споруд, проїздів та доріжок, озеленюється. На прилеглий території влаштовуються тротуари і пішохідні доріжки, з покриттям тротуарної плитки і відведенням води на газон.

Благоустрій прилеглої території передбачається наступними заходами:

- пристроєм трав'яних газонів (засіяний травами, стійкими до витоптування);
- пристроєм майданчика для сміттєвих контейнерів;
- пристроєм урн для дрібного сміття;
- освітлення в'їздів, входів, стоянок автотранспорту;
- пристроєм системи водовідведення зливових стоків з території комплексу (поверхневий відвід);
- мощенням плиткою вхідних накопичувальних (розвантажувальних) площадок, ганків, тротуарів, пішохідних майданчиків та доріжок.

ТОВ «ЕСКАРО ІНДАСТРІ» є об'єктом нового будівництва. 20.04.2011р. отримано позитивний висновок ДП «Укрдержбудекспертизи» за №16-00042-11 комплексної державної експертизи (по стадії ТЕР) «Виробничо-складський комплекс водно-дисперсних лакофарбових матеріалів на землях Усатівської сільської ради, Біляївського району, Одеської області, масив №2, ділянки №74, №75, №76, №77».

Інспекцією ДАБК в Одеській області від 15.11.2012р. за №ОД 14312219980 видана декларація про готовність об'єкта до експлуатації: Будівництва виробничо-складського комплексу ТОВ «ЕСКАРО ІНДАСТРІ» по виробництву водно-дисперсних лакофарбових матеріалів за адресою Автодорога М05-01 (обхід м.Одеси), 21-й км + 750м (праворуч) Усатівської сільської ради, Біляївського району, Одеської області, код об'єкта - 1251.8, категорія складності - III.

У квітні 2013 року виробництво ТОВ «ЕСКАРО ІНДАСТРІ» введено в експлуатацію.

ТОВ «ЕСКАРО ІНДАСТРІ» є платником екологічного податку за спеціальне використання поверхневих та підземних вод та за користування надрами для видобування корисних копалин.

Таблиця 2.2 – Екологічні платежі підприємства за 2015 рік

	Платіж,грн
Збір за спеціальне використання поверхневих та підземних вод, всього	782,08
Підземні води та джерела	
артскважина	782,08
У тому числі: в межах встановлених лімітів	782,08
Понад встановлені ліміти	-
Плата за користування надрами для видобування корисних копалин, всього	356,21
Назва корисної копалини	
Прісні підземні води	356,21
У тому числі: в межах встановлених лімітів	356,21
Понад встановлені ліміти	-

2.2 Фізико-географічні й кліматичні особливості території

ТОВ «ЕСКАРО ІНДАСТРІ» розташоване у зоні помірно-континентального клімату з теплим посушливим літом і порівняно короткою вітряною й вологою зимою.

Район розміщення підприємства відноситься до III кліматичного району. Природний ландшафт місцевості із часу освоєння району людиною набув значних змін й продовжує змінюватися.

Постійні вітри, незначна кількість опадів і різкі коливання температури повітря є характерною рисою цього клімату.

Зима відрізняється порівняно невеликою сумою опадів, що випадають у вигляді дощів, що мрячать, частими туманами й різкими коливаннями тиску й температури повітря.

Найпрохолоднішим місяцем є січень, середньобогаторічна температура якого становить мінус 2,5°C.

Найтепліший місяць - липень, середньобогаторічна температура якого становить +25°C.

Більша частина суми опадів випадає в літні місяці, найменша кількість опадів припадає на холодний період року із січня по березень.

Грози можливі протягом усього року. Однак найбільш часті грози в літній період.

Заметілі спостерігаються з листопада по квітень, однак на початку й прикінці цього періоду вони бувають досить рідко.

У районі розташування підприємства тумани найбільш часто спостерігаються в холодну пору року й можуть тривати по кілька діб.

3 СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ НАВКОЛИШНІМ ПРИРОДНИМ СЕРЕДОВИЩЕМ

3.1. Структура управління навколишнім природним середовищем на підприємстві

Управлінню екологічними аспектами підприємства, контролю й аналізу відповідно до дійсних розпорядничьких документів ТОВ «ЕСКАРО ІНДАСТРІ» підлягає:

- відповідність технологічної документації вимогам стандартів, правил і норм охорони праці й промислової безпеки;
- устаткування, що вводиться в експлуатацію, машини, механізми на виробничих об'єктах, контроль виробничого устаткування, що одержується від заводів-виготовлювачів на відповідність вимогам ТУ, стандартів, правил і норм безпеки;
- оцінка ступеня безпеки устаткування, що експлуатується, й приведення його у відповідність із вимогами стандартів, правил і норм безпеки;
- організація правильної експлуатації устаткування;
- проведення своєчасного огляду й технічного обслуговування технологічного устаткування і транспортних засобів;
- проведення планових ремонтів, модернізації й заміни фізично і морально застарілого устаткування та транспортних засобів або таких, що не відповідають вимогам безпеки;
- установлення придатності до подальшої експлуатації або списання основного технологічного устаткування, транспортних засобів, що відпрацювали припустимий термін служби.

Управління навколишнім середовищем в ТОВ «ЕСКАРО ІНДАСТРІ» базується на принципах екологічної політики на відповідність дійсному

природоохоронному законодавству в рамках організаційної структури управління ТОВ «ЕСКАРО ІНДАСТРІ».

На чолі системи управління навколишнім середовищем знаходиться керівник підприємства, у відповідності до Наказу №1/12-ахд від 20.02.2013р., на якого покладена відповідальність за реалізацію цілей і завдань екологічної політики.

Заходи щодо екологічної безпеки включаються до складу комплексних заходів підприємства щодо досягнення встановлених нормативів безпеки, гігієни праці й виробничого середовища, підвищення рівня охорони праці, приймаються спільним рішенням керівництва підприємства.

Діяльність в галузі поводження з відходами на підприємстві здійснюється у відповідності до Наказу №1/11-ахд від 20.02.2013р., що затверджений директором підприємства, у якому встановлені повноваження посадової особи підприємства та закріплена його відповідальність у сфері поводження з відходами.

Прийнята технологія і апаратурне оформлення процесу відповідає сучасним технічним рішенням світової практики.

4 ХАРАКТЕРИСТИКИ ВПЛИВУ НА НАВКОЛИШНЄ ПРИРОДНЕ СЕРЕДОВИЩЕ

4.1 Регулювання поводження з відходами

4.1.1. Загальні відомості про відходи, які утворюються на підприємстві

Номенклатура й нормативи утворення в господарській діяльності підприємства відходів визначені в ході виконаної за договором з ПП «Маліс» в 2013 році роботи з інвентаризації й паспортизації відходів. У ході виконаної роботи визначені основні види відходів, що утворюються, їхні кількісні характеристики, методи утилізації, надані класифікаційні коди.

Класифікація виконана за ГОСТом 17.9.1.1-99 на підставі Класифікатора відходів ДК 005-96, довідково-методичних вказівок щодо його застосування.

У результаті виробничої діяльності підприємства утворюються відходи I, II, III та IV класів небезпеки.

До відходів I класу небезпеки «надзвичайно небезпечні» відносяться:

- лампи люмінесцентні, та відходи що містять ртуть, інші зіпсовані чи відпрацьовані.

До відходів II класу небезпеки «високо небезпечні» відносяться:

- батареї свинцеві зіпсовані чи відпрацьовані.

До відходів III класу небезпеки «помірно небезпечні» відносяться:

- шини, зіпсовані перед початком експлуатації, відпрацьовані або забруднені при експлуатації;

- відходи, що утворилися при експлуатації транспортних засобів та при перевезенні, не позначені іншим засобом;

- масла та мастила моторні, трансмісійні інші зіпсовані чи відпрацьовані;

- матеріали обтиральні використані, відпрацьовані, забруднені;

- відходи, стабілізовані чи затверділі за допомогою матеріалу зв'язувального неорганічного.

До відходів IV класу небезпеки «мало небезпечні» відносяться:

- спецодяг зношений чи зіпсований;
- спецвзуття зношене чи зіпсоване;
- залишки очищення резервуарів для зберігання, які містять хімічні продукти;
- відходи комунальні змішані, в т.ч. сміття з урн;
- матеріали пакувальні пластмасові, відпрацьовані чи забруднені;
- обладнання електронне загального призначення зіпсоване, відпрацьоване чи неремонтнопридатне;
- папір та картон пакувальні зіпсовані, відпрацьовані чи забруднені;
- суміш відходів, матеріалів та виробів з пластмаси інших, не підлягаюча спеціальної обробки;
- тара скляна використана та бій скла (за виключенням відходів, які утворилися під час транспортування, та тари аптекарської).

Відповідно до вимог законодавства на кожен вид відходів розроблений Технічний паспорт відходу, погоджений Департаментом екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації.

Згідно інвентаризації відходів ТОВ «ЕСКАРО ІНДАСТРІ» не включається в реєстр об'єктів, утворення, оброблення та утилізації відходів, і відповідно не розроблюються реєстрові картки на кожен вид відходів.

4.1.2. Дозвільні документи та первинний облік відходів

Згідно із Законом України «Про відходи» [4] ТОВ «ЕСКАРО ІНДАСТРІ» відноситься до категорій власників, які звільняються від одержання дозвілу на здійснення операцій у сфері поводження з відходами, так як показник загального утворення відходів цього підприємства не перевищує 1000 питомих одиниць, в зв'язку з цим підприємство і не підлягає включенню до реєстру об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 31 серпня 1998 р. N 1360 "Про затвердження

Порядку ведення реєстру об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів". Згідно інвентаризації відходів для ТОВ «ЕСКАРО ІНДАСТРІ» показник загального утворення відходів складає 532,026.

Отже, підприємство повинно щороку подавати через дозвільні центри, центри надання адміністративних послуг декларацію про утворення відходів.

ТОВ «ЕСКАРО ІНДАСТРІ» подало Декларацію про утворення відходів у 2015 році від 27.01.2015 року за реєстраційним номером 51210317.

Фактичне утворення відходів підприємства реєструється в журналах первинного обліку відповідальною особою, призначеною наказом директора підприємства.

В 2015 році у ТОВ «ЕСКАРО ІНДАСТРІ» були відсутні документи дозвільного характеру на утворення та розміщення відходів.

В таблиці 4.1 наведені дані фактичних обсягів утворення відходів, отримані в ході аналізу документів первинного обліку за 2015 рік.

Таблиця 4.1 – Фактичні обсяги утворення відходів за 2015р.

Найменування виду відходів	Кількість утвореного відходу, т
Лампи люмінесцентні, та відходи що містять ртуть, інші зіпсовані чи відпрацьовані	10шт.
Масла та мастила моторні, трансмісійні інші зіпсовані чи відпрацьовані	0,092
Матеріали обтиральні використані, відпрацьован, забруднені	0,085
Відходи, що утворилися при експлуатації транспортних засобів та при перевезенні, не позначені іншим засобом	0,01
Відходи стабілізовані чи затверділі за допомогою матеріалу зв'язувального неорганічного	0,025
Спецодяг зношений чи зіпсований	0,03
Спецвзуття зношене чи зіпсоване	0,041
Тара скляна використана та бій скла (за виключенням відходів, які утворилися під час транспортування, та тари аптекарської)	0,01
Залишки очищення резервуарів для зберігання, що містять хімічні продукти	2,425
Відходи комунальні змішані, в т.ч. сміття з урн	48,0

4.1.3. Система поводження з відходами, що утворюються в господарській діяльності підприємства

Залежно від класу небезпеки та токсичності, усі відходи, що утворилися на підприємстві, передаються на:

- розміщення на полігонах ТПВ;
- видалення або утилізацію спеціалізованим підприємствам, що мають відповідні діючі дозвільні документи та ліцензії на такі операції у сфері поводження з відходами;
- переробку з метою виділення коштовних компонентів або використання відходів у вигляді вторинних ресурсів спеціалізованим підприємствам, що мають діючі ліцензії і дозволи на цей вид діяльності.

Рух відходів, що утворилися в процесі господарської діяльності на підприємстві, реєструється в журналах первинного обліку за формою №1-ВТ. У ході дипломного проектування встановлено, що всі відходи першого й другого класів небезпеки, токсичні відходи третього класу небезпеки, що утворюються в процесі господарської діяльності, в навколишньому природному середовищі не розміщуються, а передаються на видалення або утилізацію спеціалізованим підприємствам, що мають діючі ліцензії у сфері поводження з відходами на вказані операції, видані Міністерством екології та природних ресурсів України.

Ресурсоцінні відходи (відходи, як вторинна сировина) передаються спеціалізованим організаціям на переробку.

Для накопичення транспортних партій утворених відходів на території підприємства, та в самому виробничому цеху організовані місця тимчасового зберігання (накопичення) відходів. Умови тимчасового зберігання відходів відповідають екологічним і санітарно-токсикологічним вимогам, що пропоновані органами Мінохорони здоров'я та Мінприроди України. Місця тимчасового зберігання відходів нанесені на генеральному плані підприємства.

Згідно Державних санітарних правил та норм ДСанПіН 2.2.7. 029-99 «Гігієнічні вимоги, щодо поводження з промисловими відходами та визначення їх класу небезпеки для здоров'я населення» вказані наступні способи тимчасового зберігання відходів, залежно від їх класу небезпеки:

- відходи I класу небезпеки зберігають у герметичній тарі (сталеві бочки, контейнери). У міру наповнення, тару з відходами закривають герметичностальною кришкою, при необхідності заварюють електрогазозварюванням;

- відходи II класу небезпеки зберігають, згідно до агрегатного стану, у поліетиленових мішках, пакетах, діжках та інших видах тари, що запобігає розповсюдженню шкідливих речовин (інгредієнтів);

- відходи III класу небезпеки зберігають у тарі, що забезпечує локалізоване зберігання, дозволяє виконувати вантажно-розвантажувальні та транспортні роботи і виключає розповсюдження у навколишньому середовищі шкідливих речовин;

- відходи IV класу небезпеки можуть зберігатися відкрито на промисловому майданчику у вигляді конусоподібної купи, звідки їх автотранспортом перевантажують у самоскидний автотранспорт і доставляють на місце утилізації або захоронення. Ці відходи без негативних екологічних наслідків можуть бути об'єднані з побутовими відходами в місцях захоронення останніх або використані як ізолюючий матеріал, а також для різних планувальних робіт при освоєнні територій.

Отже, відходи які утворюються на підприємстві ТОВ «ЕСКАРО ІНДАСТРІ» залежно від їх класу небезпеки необхідно тимчасово зберігати відповідно до вищевказаних вимог ДСанПіН 2.2.7. 029-99.

Також, місця для тимчасового зберігання відходів повинні бути покриті не руйнівним та непроникним для небезпечних речовин матеріалом (керамзитбетоном, полімербетоном та інш.).

Відходи, які передаються іншим підприємствам на підставі договорів зазначені в табл.4.2.

Таблиця 4.2 – Перелік відходів, що передаються іншим підприємствам на підставі договорів

№ п/п	Найменування відходу	Назва підприємства	Договір
1	Лампи люмінесцентні, та відходи що містять ртуть, інші зіпсовані чи відпрацьовані	ПП «Центр екологічної безпеки»	Договір №491-2015 від 19.12.2015р
2	Масла та мастила моторні, трансмісійні інші зіпсовані чи відпрацьовані		
3	Матеріали обтиральні використані, відпрацьован, забруднені		
4	Відходи, що утворилися при експлуатації транспортних засобів та при перевезенні, не позначені іншим засобом		
5	Відходи стабілізовані чи затверділі за допомогою матеріалу зв'язувального неорганічного		
6	Батареї свинцеві зіпсовані чи відпрацьовані		
7	Обладнання електронне загального призначення зіпсоване, відпрацьоване чи неремонтнопридатне		
8	Залишки очищення резервуарів для зберігання, що містять хімічні продукти		
9	Спецодяг зношений чи зіпсований	ПП «Маліс»	Договір №376-2015 від 19.12.2015р.
10	Спецвзуття зношене чи зіпсоване		
11	Тара скляна використана та бій скла (за виключенням відходів, які утворилися під час транспортування, та тари аптекарської)		
12	Шини зіпсовані перед початком експлуатації, відпрацьовані або забруднені при експлуатації		

Провдвоження табл.4.2

№ п/п	Найменування відходу	Назва підприємства	Договір
13	Суміш відходів, матеріалів та виробів з пластмаси інших, не підлягаюча спеціальній обробці		
14	Папір та картон пакувальні зіпсовані, відпрацьовані чи забруднені		
15	Матеріали пакувальні пластмасові, відпрацьовані чи забруднені		
16	Відходи комунальні змішані, в т.ч. сміття з урн	ТОВ «Союз»	Договір №123/СКО/15 від 22.10.2015р.

4.2. Охорона атмосферного повітря

Технологічний процес виробництва лакофарбової продукції автоматизований, транспортні операції механізовані. Прийнята технологія і апаратурне оформлення процесу відповідає сучасним технічним рішенням світової практики. Опалення підприємства забезпечується автономною газовою котельнею.

Джерелами забруднення атмосферного повітря виробництва водно-дисперсних матеріалів є: технологічне обладнання цеха (ємності для зберігання дисперсій, фасувальні і пакувальні машини, обладнання для розтарки сипучих наповнювачів), обладнання лабораторії, опалювальні газові котли, двигуни внутрішнього згорання вантажного і легкового автотранспорту при в'їзді-виїзді на територію підприємства.

На момент проведення досліджень ТОВ «ЕСКАРО ІНДАСТРІ» знаходилося в процесі оформлення дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, а саме уклало договір з НВП ТОВ «Екоресурс» від 10.12.2016р. за №125-ОД/2016р. на проведення

інвентаризації викидів забруднюючих речовин в атмосферу, розробку документів з обґрунтуванням об'ємів викидів забруднюючих речовин в атмосферу та отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферу, складання паспортів ПГОУ та їх реєстрація.

4.3 Охорона водних ресурсів

4.3.1 Загальна специфіка використання водних ресурсів

Джерелом водопостачання виробничо-складського комплексу є артезіанська свердловина, яка розташовується на території комплексу. Від свердловини здійснюється холодне водопостачання на господарсько-побутові та виробничі потреби (гідрогеологічний висновок про можливість використання підземних вод для водопостачання Причорноморського державного регіонального геологічного підприємства від 06.12.2013р. №022/98), гаряче водопостачання приймається від електробойлерів.

Дільниця забезпечується виробничо-побутовою каналізацією, що виключає забруднення підземних вод. Мережа господарсько-побутової каналізації запроектована самостійною і має систему випуску у внутрішньоплощадну мережу.

Скид стічних вод від господарсько-побутових та виробничих потреб відбувається на власні очисні споруди «БІОТАЛ-6» в обсязі – 0,97 тис. м³ на рік або 3,85 м³ на добу.

4.3.2 Дозвільні документи та первинний облік забору води

Згідно ст.44 п.9 та ст.49 Водного кодексу України водокористувачі зобов'язані здійснювати спеціальне водокористування лише за наявності дозволу та спеціальне водокористування.

ТОВ «ЕСКАРО ІНДАСТРІ» отримано дозвіл на проведення спеціальних робіт по спорудженню експлуатаційних свердловин на воду та розроблений і зареєстрований паспорт артсвердловини №14 в Держуправлінні охорони навколишнього природного середовища в Одеській області від 21.06.2012р. за реєстраційним №8519.

Георгафічні координати артсвердловини:

46°29'59,68" п.ш.,

30°36'91,68" с.д.

Розмір зони санітарної охорони артсвердловини суворого режиму дорівнює 30х30м, тип огороження - сітка «Рябиця» по залізобетонним стовбчикам. Глибина свердловини 127,0 м, дебіт - 4,0 м³ на годину.

ТОВ «ЕСКАРО ІНДАСТРІ» розроблені та затверджені наступні заходи з охорони і раціонального використання підземних вод від 25.06.2012р терміном на 2012-2017 роки:

- проводити контрольні огляди і профілактичні роботи по усуненню витоку води з накопичувальної ємності та запірної арматури;
- встановити систему автоматичного включення-виключення заглибного насосу по «верхньому» та «нижньому» рівню води в регулюючій ємності;
- вести облік часу роботи свердловини і кількості добутої води, записи здійснювати у спеціальному журналі за встановленою формою;
- підтримувати територію ЗСО суворого режиму, підземну камеру і оголовок свердловини в належному санітарно-технічному стані;
- не допускати забруднення території сміттям, побутовими відходами, нафтопродуктами;
- здійснювати відбір проб води із свердловини для хімічних та бактеріологічних досліджень;
- своєчасно надавати звітність по використанню підземних вод: по формі 7-ГР(підземні води), по формі 2-ТП (Водгосп).

За результатами протоколів дослідження №№167, 168 від 22.08.2015р., №1494 від 25.09.2015р., №П19-13 від 24.10.2015р. води артсвердловини не

перевищують встановлені нормативи за фізико-хімічними та мікробіологічними показниками. Тобто води артсвердловини є придатними для питних потреб.

Територія зони санітарної охорони артсвердловини утримується у належному санітарно-технічному стані, а саме огорожена сіткою «Рябиця» по залізобетонним стовбчикам та не допускається забруднення території сміттям, побутовими відходами, нафтопродуктами.

Статистична звітність по використанню підземних вод по формі 2-ТП (Водгосп) своєчасно заповнюється відповідальною особою та надається до місцевого водогосподарського органу Держводгоспу України, Одеське обласне управління водних ресурсів.

ТОВ «ЕСКАРО ІНДАСТРІ» отримано дозвіл на спеціальне водокористування від 17.08.2012р. до 16.07.2017р. за №УКР3783А.

Умови дозволу на спеціальне водокористування наступні:

1. Здійснювати облік забору та використання води згідно ст.44 Водного Кодексу України;
2. Виконувати вимоги «Правового режиму зон санітарної охорони водних об'єктів», затвердженого ПКМУ від 18.12.98р №2024;
3. Виконувати умови встановлені Причорноморським ДРГП листом від 16.07.2012р. №02/702;
4. Щорічно надавати аналізи результатів стічних вод на вході та виході з очисних споруд;
5. Своєчасно здійснювати обслуговування очисних споруд;
6. Розробити індивідуальні норми водоспоживання та водовідведення.

Водокористування дозволяється при дотриманні лімітів забору та використання води в обсязі 8,7 тис.м³ /рік, з них витрати води на господарсько-питні потреби складають: 1,2 тис.м³ /рік; на виробничі потреби – 7,5 тис.м³ /рік. Відповідно 34,8 м³ на добу, з них витрати води на господарсько-питні потреби складають: 4,8 м³ /добу; на виробничі потреби - 30 м³ /добу. Облік забору та використання води на підприємстві здійснюється за формою ПОД-11.

Згідно звіту про використання води ТОВ «ЕСКАРО ІНДАСТРІ» за четвертий квартал 2015 року за формою 2-тп (Водгосп), фактично використано води з початку року – 3,974 тис.м³, з них:

- на госпитні потреби – 1,428 тис.м³;
- виробничі – 2,546 тис.м³.

Ліміти забору і використання води дотримуються підприємством, тобто не перевищуються обсяги забору води з артсвердловини та використання цієї води на господарсько-побутові та виробничі потреби, на протязі року (добі) згідно лімітів забору і використання води вказаних в дозволі на спеціальне водокористування.

У ході дипломного проектування встановлено, що водний об'єкт (підземні води) використовується відповідно до цілей та умов його надання.

4.3.3. Локальні очисні споруди

Згідно дозволу на спеціальне водокористування скид стічних вод від господарсько-побутових та виробничих потреб ТОВ «ЕСКАРО ІНДАСТРІ» дозволяється здійснювати на власні очисні споруди «БІОТАЛ-6».

«БІОТАЛ-6» - установка біологічної очистки проектною потужністю 6,0 м³ на добу, призначена для очистки господарсько-побутових стічних вод та громадських будівель, промислових стічних вод невеликих підприємств, які очищуються біологічно, автозаправних станцій (комплексно- господарсько- побутових, дощових і стічних вод автомийки).

В результаті процесу очистки установка виробляє два кінцеві продукти, придатні для безпосереднього використання:

- технічну воду, придатну для вторинного використання;
- органо-мінеральне добриво у формі стабілізованого і зневодненого надлишкового активного мулу.

Згідно висновку державної санітарної-епідеміологічної експертизи від 15.12.2009р. за №05.03.02-04/81103 технічною водою дозволяється здійснювати полив земельних ділянок.

Згідно інвентаризації відходів ТОВ «ЕСКАРО ІНДАСТРІ» органічно-мінеральне добриво у формі стабілізованого і зневодненого надлишкового активного мулу є таким відходом, як залишки очищення резервуарів для зберігання, які містять хімічні продукти і передається з метою подальшої утилізації ПП «Центр екологічної безпеки».

Розмір санітарно-захисної зони для установки БІОТАЛ продуктивністю від 1 до 25 м³ /добу складає 5 метрів, що підтверджено Висновками Державної санітарно-епідеміологічної експертизи Міністерства охорони здоров'я України №05.03.02-04/73192 від 06.10.2010р. та №5.03.02-04/102014 від 21.12.2010р.

На установку дозволяється скидати стічні води без перевищення гранично-допустимих концентрацій забруднень, встановлених в «Правилах приймання стічних вод у комунальні та відомчі системи каналізації», затверджених наказом Держбуду України №37 від 19.01.2002р. та в кількості, що не перевищує добову продуктивність установки БІОТАЛ.

Згідно умови дозволу на спеціальне водокористування ТОВ «ЕСКАРО ІНДАСТРІ» повинно щороку проводити аналіз стічних вод на вході та виході з очисних споруд, на умовах договору зі спеціалізованими атестованими лабораторіями та надавати їх результати до місцевих органів екології та природних ресурсів України.

Відповідно до затверджених «Правил приймання стічних вод підприємств, установ і організацій в систему каналізації м.Одеса» встановлені наступні речовини та їх гранично допустимі концентрації у стічних водах підприємств, за якими має проводитися контроль (табл.4.3, табл.4.4):

Таблиця 4.3 - Допустимі величини концентрацій речовин для господарчо-побутових стічних вод

Речовина	Допустимі концентрації речовин, мг/л
рН	6,5-9,0
Завислі речовини	120
БСК5	100
Жири	30
Азот амонійний	18
Залізо загальне	0,5
Мідь	0,06
СПАР	5
Сульфати	300
Хлориди	350
Цинк	0,2
Нафтопродукти	0,7
Нітрати	10,2
Нітрити	1

Таблиця 4.4 - Допустимі концентрації речовин стічних вод інших підприємств, установ і організацій

Речовина	Допустимі концентрації речовин, г/м ³
рН	6,5-9,0
Алюміній	3,5
Азот амонійний	23,6
Залізо загальне	0,5
Жири	30,0
Кадмій	0,01-0,05
Нікель	0,5
Нітрати	10,2
Нітрити	1,0
Ртуть	0,000
Свинець	0,05-0,10
СПАР	5

Продовження табл.4.4

Речовина	Допустимі концентрації речовин, г/м ³
Сульфати	400
Феноли	0,01
Фторіди	1,5
Формальдегід	0,1
Фосфати	0,5-37
Хлориди	350
Хром шесті валентний	0,02-0,10
Хрої три валентний	0,5
Цинк	1.0
ХСК	250-875
Завислі речовини	120-398
БСК5	100-350
Нафтопродукти	0,7-5,5
Мінеральний склад	2000
Залізо загальне	0,5
Мідь	0,06
Сульфід	1,0

Паспорт установки біологічної очистки «БІОТАЛ-6» серійний №0001851 відповідає ТУ У 29.2-30716613-001:2006 і установка визнана придатною до експлуатації.

4.4 Земельні ресурси, забруднення ґрунтів

Загальна площа землі, що перебуває в користуванні ТОВ «ЕСКАРО ІНДАСТРІ» складає 3,1662 га згідно державних актів на право власності на земельні ділянки, із них: 4,448 м² – площа будівлі (виробничо-складський комплекс); 4,800 м² - заасфальтована площа.

Основним заходом по захисту ґрунтів від ерозії і змивів рослинного покриву передбачені уклони місцевості, не перевищуючі допустимі.

Прийняте вертикальне планування ділянки для можливості відведення поверхневих вод в бік автомобільної магістралі №87. Збір і відведення зливових стоків здійснюється за допомогою водоводу уздовж бортових камнів проїзної

частини в зливоприйомні лотки відкритого типу, з подальшим скидом зливових та талих вод в підземну ємність для зливових стоків.

При візуальному обстеженні забруднення земель на території виробничого майданчику ТОВ «ЕСКАРО ІНДАСТРІ» не встановлено.

4.5 Заходи з попередження аварійних ситуацій

План локалізації й ліквідація аварійних ситуацій і аварії ТОВ «ЕСКАРО ІНДАСТРІ» погоджений Територіальним управлінням Держгірпромнагляду в Одеській області від 19.08.2013р.

4.6 Зберігання небезпечних речовин

Технологічний процес виробництва водно-дисперсійних лакофарбових матеріалів ТОВ «ЕСКАРО ІНДАСТРІ» включає в себе: складування сировини, виробництво продукції шляхом змішування пігментів та наповнювачів у водному середовищі у присутності згущувача та різноманітних домішок, диспергування пасти, що утворилася, згущення та додавання плівкоутворювача, пакування та складування готової продукції. Дані процеси пов'язані з випаровуванням парів вільних мономерів в атмосферу. В цьому розділі будуть висвітлені питання, щодо поводження з небезпечними хімічними речовинами, які використовуються на підприємстві.

Небезпечні речовини, які використовуються на підприємстві:

- До речовин з біоцидними властивості відносяться наступні речовини: превентол D6, парметол A26, парметол DF12, парметол DF19, водний розчин лаурил диметіл бензил амонію хлорид.

- Водні дисперсії акрилових сополімерів, пігментні диспергатори та модифікатори реології.

- Додатки у захисні, будівельні, промислові та декоративні покриття, у виробництві лакофарбових матеріалів. Водосновна емульсія Лубраніл 20, натрій гексаметафосфат, оптичний відбілювач фарб, 10% розчин NaOH.

- Згущувачі: емульсія акрисол ТТ-935, неіонний водорозчинний ефір целюлози, похідні метилцелюлози та їх модифікація.

- Розчинники: пропіленгліколь, дибутилфталат, бутилгліколь, бутилдигліколь, бутиловий ефір пропіленгліколю.

- Наповнювачі: тальк, каолін, мармурові наповнювачі, технічне волокно целюлози та інше.

- Піногасники для водосновних фарб та пігменти пасти (діоксид титану пігментний, діоксид титану).

- В'язучі: стирол-акрилова дисперсія, дисперсії на підґрунт синтетичних співполімерів, водна дисперсія та інше.

На підприємстві дотримуються всіх вимог щодо поводження з небезпечними речовинами.

4.7 Аналіз результатів інспекційних перевірок

В ході дипломного проектування був проведений аналіз результатів інспекційних перевірок діяльності підприємства природоохоронними органами державної влади.

Перевірки дотримання вимог природоохоронного законодавства України на ТОВ «ЕСКАРО ІНДАСТРІ» проводяться Державною екологічною інспекцією В Одеській області.

Інспекцією було здійснено планову перевірку в 2013 році про що було складено акт від 25.12.2013 року. В акті зазначалося, що на підприємстві були виявлені такі правопорушення:

- не отримано дозвіл на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами;
- не здійснюється облік використання води;

- не отримано дозвіл на розміщення відходів та ліміт на утворення та розміщення відходів;
- не забезпечуються приймання та утилізація використаних пакувальних матеріалів і тари, в якій знаходилася продукція підприємства.

Слід відзначити, що на час проведення дослідження порушення щодо обліку використання води було усунуто.

Необхідність отримання ліміту на утворення та розміщення відходів відпала у зв'язку з прийнятими змінами до Закону України «Про відходи».

Дозвіл на викиди забруднюючих речовин у атмосферне повітря стаціонарними джерелами так і не отримано (порушення не усунуто), і підприємство так і не організувало приймання використаної тари і пакувальних матеріалів, в якій знаходилася їх продукція (правопорушення не усунуто).

5 АНАЛІЗ ДОТРИМАННЯ ВИМОГ ЕКОЛОГІЧНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ПРИ ЗДІЙСНЕНІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ЕСКАРО-ІНДАСТРІ»

Аналіз вивчення екологічних аспектів на підприємстві ТОВ «ЕСКАРО ІНДАСТРІ» свідчить про високий рівень організації професійної діяльності.

У результаті господарської діяльності ТОВ «ЕСКАРО ІНДАСТРІ» утворюються відходи прешого-четвертого класів небезпеки.

У ході проведеного дослідження встановлено, що відходи 1-го, 2-го та 3-го класів небезпеки й ресурсовмісткі відходи, що утворюються на підприємстві в навколишньому середовищі не розміщуються, а передаються спеціалізованим організаціям на утилізацію, видалення, захоронення або як вторинна сировина на переробку.

Діяльність підприємства, що спрямована на зменшення утворення виробничих відходів при здійсненні технологічних процесів, можна визнати достатньою.

Водний об'єкт використовується відповідно до цілей та умов його надання. Умови дозволу на спеціальне водокористування дотримуються.

Облік забору та використання води здійснюється. Зона санітарної охорони водного об'єкта (підземні води) утримується в належному стані. Ліміти забору і використання води дотримуються.

Технологічний процес виробництва лакофарбової продукції автоматизований, транспортні операції механізовані. Прийнята технологія і апаратурне оформлення процесу відповідає сучасним технічним рішенням світової практики. Зберігання небезпечних хімічних речовин здійснюється відповідно до ГОСТ 12.1.007—76 «Вредные вещества. Классификация и общие требования безопасности».

У ході проведення дослідження діяльності підприємства були виявлені такі основні невідповідності вимогам діючого природоохоронного законодавства України:

1. Не наданий договір на передачу та утилізацію використаних пакувальних матеріалів і тари, в якій знаходилася продукція підприємства, що є порушенням п. "б" ч. 1 ст. 17 ЗУ «Про Відходи»

2. Не наданий звіт за формою «№1-Відходи» за 2016 рік, що є порушенням п. 1.1. наказу Державної служби статистики України №182 від 14.06.2016р. (Не можливо виконати у зв'язку з тим, що на підприємстві був відсутній дозвільний документ у сфері поводження з відходами та на той період не була проведена інвентаризація відходів підприємства).

3. Не наданий звіт за формою «№7-ГР (підземні води)» за 2016 рік, що є порушенням наказу Державної геологічної служби Мінприроди України від 26.12.2007р. за №142.

4. Відсутній дозвіл на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря, що є порушенням ст.11 абзац 5 ЗУ «Про охорону атмосферного повітря».

5. Відсутні паспорти ПГОУ підприємства, що є порушенням наказу Мінприроди від 06.02.2009р. №52.

6. Не наданий звіт «1-екологічні витрати» за 2016 рік, що є порушенням п. 1.1. наказу Державної служби статистики України №182 від 14.06.2016р.

7. Не проведені та не надані аналізи результатів стічних вод на вході та виході з очисних споруд, що є порушенням умов дозволу на спеціальне водокористування від 17.08.2012р. за №УКР3783А.

З метою випралення правопорушень, що були виявлені, пропонуються наступні заходи:

1. Укласти договір на передачу та утилізацію використаних пакувальних матеріалів і тари зі спеціалізованими організаціями.

2. Заповнити та надати статистичний звіт за формою «№1-Відходи».

3. Заповнити та надати статистичний звіт за формою «№7-ГР (підземні

води)» за 2016 рік..

4. Отримати дозвіл на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря, згідно ПКМУ від 13 березня 2002 р. № 302 «Про затвердження Порядку проведення та оплати робіт, пов'язаних з видачею дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, обліку підприємств, установ, організацій та громадян-підприємців, які отримали такі дозволи».

5. Розробити в установленому порядку та зареєструвати паспорти ПГОУ згідно наказу Мінприроди від блютого 2009 року № 52 «Правила технічної експлуатації установок очистки газу».

6. Заповнити та надати статистичний звіт «1-екологічні витрати» за 2016 рік згідно наказу Держкомстат України від 24 жовтня 2006 року № 494 «Про затвердження інструкцій щодо заповнення форм державних статистичних спостережень з охорони навколишнього природного середовища».

7. Провести лабораторний аналіз стічних вод на вході та виході з очисних споруд та надати його до органів екології.

Організаційні заходи:

1. Розробити, затвердити та ввести в дію Положення про організацію природоохоронної діяльності на підприємстві.

2. Розробити, затвердити та ввести в дію Інструкції про поводження з відходами ТОВ «ЕСКАРО ІНДАСТРІ».

3. Відкоригувати карту-схему місць тимчасового зберігання відходів, з урахуванням усіх видів відходів, які утворюються та накопичуються на території підприємства.

ВИСНОВКИ

Товариство з обмеженою відповідальністю (ТОВ) «ЕСКАРО ІНДАСТРІ» розташовано за адресою: 67663, Одеська область, Біляївський район, Автодорога М 05-01 (обхід м.Одеси), 21-й км + 750м (праворуч) Усатівської сільської ради .

Підприємство займається такими видами діяльності:

- Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна;
- Виробництво фарб, лаків і подібної продукції, друкарської фарби та мастик;
- Виробництво клеїв;
- Оптова торгівля деревиною, будівельними матеріалами та санітарно-технічним обладнанням;
- Надання в оренду автомобілів і легкових автотранспортних засобів;
- Надання в оренду інших машин, устаткування та товарів, н.в.і.у.

ТОВ «ЕСКАРО ІНДАСТРІ» представляє собою виробничо-складський комплекс водно-дисперсних лакофарбових матеріалів. Виробництво призначене для випуску оздоблювальних водно-дисперсійних лакофарбових матеріалів (ВДЛФМ) - фарб, ґрунтів, шпаклівок, клеїв та декоративних штукатурок, що застосовуються при будівельно-оздоблювальних та декоративних роботах.

Водно-дисперсні фарби, структурні фарби і матеріали, а також шпаклівки представляють собою суспензії пігментів і наповнювачів у водних дисперсіях синтетичних сополімерів з додаванням вспоміжних речовин. Водно-дисперсні матеріали для підготовки поверхні, а також клеї представляють собою суміш водної дисперсії синтетичних полімерів з додаванням вспоміжних речовин (домішок).

Проектна потужність виробництва водно-дисперсних матеріалів складає 16002 тонн на рік.

На території підприємства розташований виробничо-складський комплекс, контрольно-пропускний пункт, пожежні підземні резервуари з насосною, трансформаторна підстанція, дві автостоянки для легкового транспорту, локальні очисні споруди типу «Біотал», артезіанська свердловина, майданчик розміщення контейнерів для відходів.

Аналіз вивчення екологічних аспектів на підприємстві ТОВ «ЕСКАРО ІНДАСТРІ» свідчить про високий рівень організації професійної діяльності.

У результаті господарської діяльності ТОВ «ЕСКАРО ІНДАСТРІ» утворюються відходи прешого-четвертого класів небезпеки.

У ході проведеного дослідження встановлено, що відходи 1-го, 2-го та 3-го класів небезпеки й ресурсовмісткі відходи, що утворюються на підприємстві в навколишньому середовищі не розміщуються, а передаються спеціалізованим організаціям на утилізацію, видалення, захоронення або як вторинна сировина на переробку.

Діяльність підприємства, що спрямована на зменшення утворення виробничих відходів при здійсненні технологічних процесів, можна визнати достатньою.

Водний об'єкт використовується відповідно до цілей та умов його надання. Умови дозволу на спеціальне водокористування дотримуються.

Облік забору та використання води здійснюється. Зона санітарної охорони водного об'єкта (підземні води) утримується в належному стані. Ліміти забору і використання води дотримуються.

Технологічний процес виробництва лакофарбової продукції автоматизований, транспортні операції механізовані. Прийнята технологія і апаратурне оформлення процесу відповідає сучасним технічним рішенням світової практики. Зберігання небезпечних хімічних речовин здійснюється відповідно до ГОСТ 12.1.007—76 «Вредные вещества. Классификация и общие требования безопасности».

У ході проведення дослідження діяльності підприємства були виявлені такі основні невідповідності вимогам діючого природоохоронного законодавства України:

1. Не наданий договір на передачу та утилізацію використаних пакувальних матеріалів і тари, в якій знаходилася продукція підприємства, що є порушенням п. "б" ч. 1 ст. 17 ЗУ «Про Відходи»

2. Не наданий звіт за формою «№1-Відходи» за 2016 рік, що є порушенням п. 1.1. наказу Державної служби статистики України №182 від 14.06.2016р. (Не можливо виконати у зв'язку з тим, що на підприємстві був відсутній дозвільний документ у сфері поводження з відходами та на той період не була проведена інвентаризація відходів підприємства).

3. Не наданий звіт за формою «№7-ГР (підземні води)» за 2016 рік, що є порушенням наказу Державної геологічної служби Мінприроди України від 26.12.2007р. за №142.

4. Відсутній дозвіл на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря, що є порушенням ст.11 абзац 5 ЗУ «Про охорону атмосферного повітря».

5. Відсутні паспорти ПГОУ підприємства, що є порушенням наказу Мінприроди від 06.02.2009р. №52.

6. Не наданий звіт «1-екологічні витрати» за 2016 рік, що є порушенням п. 1.1. наказу Державної служби статистики України №182 від 14.06.2016р.

7. Не проведені та не надані аналізи результатів стічних вод на вході та виході з очисних споруд, що є порушенням умов дозволу на спеціальне водокористування від 17.08.2012р. за №УКР3783А.

З метою випралення правопорушень, що були виявлені, пропонуються наступні заходи:

1. Укласти договір на передачу та утилізацію використаних пакувальних матеріалів і тари зі спеціалізованими організаціями.

2. Заповнити та надати статистичний звіт за формою «№1-Відходи».

3. Заповнити та надати статистичний звіт за формою «№7-ГР (підземні

води)» за 2016 рік..

4. Отримати дозвіл на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря, згідно ПКМУ від 13 березня 2002 р. № 302 «Про затвердження Порядку проведення та оплати робіт, пов'язаних з видачею дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, обліку підприємств, установ, організацій та громадян-підприємців, які отримали такі дозволи».

5. Розробити в установленому порядку та зареєструвати паспорти ПГОУ згідно наказу Мінприроди від блютого 2009 року № 52 «Правила технічної експлуатації установок очистки газу».

6. Заповнити та надати статистичний звіт «1-екологічні витрати» за 2016 рік згідно наказу Держкомстат України від 24 жовтня 2006 року № 494 «Про затвердження інструкцій щодо заповнення форм державних статистичних спостережень з охорони навколишнього природного середовища».

7. Провести лабораторний аналіз стічних вод на вході та виході з очисних споруд та надати його до органів екології.

Організаційні заходи:

1. Розробити, затвердити та ввести в дію Положення про організацію природоохоронної діяльності на підприємстві.

2. Розробити, затвердити та ввести в дію Інструкції про поводження з відходами ТОВ «ЕСКАРО ІНДАСТРІ».

3. Відкоригувати карту-схему місць тимчасового зберігання відходів, з урахуванням усіх видів відходів, які утворюються та накопичуються на території підприємства.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Про відходи: Закон України від 5.03.1998р. №187/98-ВР//База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/187/98-вр> (дата звернення 15.03.2017).
2. Про затвердження Порядку ведення державного обліку та паспортизації відходів: Постанова Кабінету Міністрів України від 1.11.1996р. №2034 URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2034> (дата звернення 16.03.2017).
3. Про затвердження Порядку ведення реєстру об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів: Постанова Кабінету Міністрів України від 31.09.1998р. № 1360. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1360> (дата звернення 17.03.2017).
4. ДСанПіН 2.2.7.029-99 «Гігієнічні вимоги щодо поводження з промисловими відходами та визначення їх класу небезпеки для здоров'я населення», URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/29-99> (дата звернення 20.03.2017).
5. Виговська Г.П. Роз'яснення щодо вимог законодавство щодо поводження з небезпечними відходами. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cglirbis_64 (дата звернення 30.03.2017).
6. ГОСТ 12.1.005-88 «Общие санитарно-гигиенические требования к воздуху рабочей зоны». URL: http://ukrstat.gov.ua/klast/nac/_kls/ol (дата звернення 30.03.2017).
7. ГОСТ 17.4.2.01-81 «Охрана природы. Почвы. Номенклатура показателей санитарного состояния». URL: http://ukrstat.gov.ua/klast/nac/_kls/ol (дата звернення 30.03.2017).
8. Державний класифікатор ДК 005-96 "Класифікатор відходів" URL: <http://dovidnyk.in.ua/directories/dkkv>. (дата звернення 30.03.2017).

9. Про охорону атмосферного повітря: Закон України від 16.10.1992р. №2707-ХІІ // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2707-вр> (дата звернення 28.03.2017).

10. Про затвердження Порядку видачі дозволів на викиди забруднюючих речовин у атмосферне повітря стаціонарними джерелами: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 травня 1995р. № 3642. // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3642> (дата звернення 29.03.2017).

11. Про затвердження Порядку розгляду документів та умов видачі дозволів на викиди в атмосферне повітря стаціонарними джерелами: Наказ Мінекобезпеки України від 29 грудня 1995 р. № 1543 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1543> (дата звернення 29.03.2017).

12. Гетьман А.п., Шульга М.В. Екологічне право України. Підручник. Харків. Право - 2005.

13. Водний кодекс України: Закон від 6.06.1995р. №213/95-ВР // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/213/95-вр> (дата звернення 26.03.2017).

14. Про охорону навколишнього природного середовища: Закону України від 25.06.1991р. №1264- ХІІ. // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1264-вр> (дата звернення 29.03.2017).

15. «Про затвердження інструкції про порядок розробки та затвердження гранично допустимих скидів (ГДС) речовин у водні об'єкти із зворотними водами: Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 15 грудня 1994 р. № 116// База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/116> (дата звернення 26.03.2017).

16. Про затвердження форм обліку водоспоживання та водовідведення: Наказ Державного комітету статистики України від 27 липня 1998 р. № 264//

База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/264> (дата звернення 26.03.2017).

17. Про затвердження порядку погодження та видачі дозволів на спеціальне водокористування та внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 10.08.1992р. №459: Постанова Кабінету Міністрів України від 13 березня 2002 р. №321// База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/321> (дата звернення 26.03.2017).

18. Про затвердження форм статистичної звітності 2тп-водгосп: Наказ Державного комітету статистики України від 21 червня 2010 р. № 233 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/233> (дата звернення 26.03.2017).